

พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน
The Power of Vibrant Chinese Culture

ฐิติรัตน์ เสงประเสริฐ

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปะภาพพิมพ์

วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีการศึกษา 2568

พลังแห่งสี่สັນวัฒนธรรมจีน

ฐิติรัตน์ เสงประเสริฐ

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปภาพพิมพ์
วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2568

The Power of Vibrant Chinese Culture

Thitirat Hengprasert

The Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
For Bachelor Degree of Fine Arts Major in Printmaking
Poh-Chang Academy of Arts
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

2025

วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อนุมัติให้ศิลปินพนธ์
เรื่อง พลังแห่งสีสนัวัฒนธรรมจีน
เสนอโดย นางสาวฐิติรัตน์ เสงประเสริฐ รหัสนักศึกษา 4651070841105
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะภาพพิมพ์

ผู้ควบคุมศิลปินพนธ์
อาจารย์รัตนา สุจริต

คณะกรรมการสอบศิลปินพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลดา ชาญประสพผล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....กรรมการ

(อาจารย์วรพงษ์ อรุณเรือง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ ชูทอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พัลลภ วังบอน)

.....กรรมการ

(อาจารย์สุรัชย์ อุดมมัน)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรางคณา ผิวมันกิจ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทศนะ ก้อนดี)

.....กรรมการ

(อาจารย์รัตนา สุจริต)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัฐ บุญทรง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเพาะช่าง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อเรื่อง	พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน
นักศึกษา	นางสาวจิตรีรัตน์ เสงประเสริฐ
รหัสนักศึกษา	4651070841105
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์รัตนา สุจริต
หลักสูตร	ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปภาพพิมพ์ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา	2568

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุด “พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน” มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความงามและคุณค่าของรากเหง้าวัฒนธรรมไทยเชื้อสายจีน ผ่านมุมมองและการตีความส่วนตน โดยมีแรงบันดาลใจหลักมาจากประสบการณ์การเติบโตในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งผูกพันกับขนบธรรมเนียมและจิตวิญญาณของบรรพบุรุษมาอย่างยาวนาน

ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบยกอัตลักษณ์จากประเพณีและเทศกาลสำคัญ ประกอบด้วย เทศกาลตรุษจีน รวมถึงการนำลวดลายศิลปกรรมไทย-จีนจากศาสนสถานและศาลเจ้า มาเป็นองค์ประกอบหลักในการออกแบบ โดยถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวละครที่มีลักษณะเฉพาะตน (Character Design) เพื่อเป็นตัวกลางในการบอกเล่าบรรยากาศและสัญลักษณ์ความเชื่อในแต่ละเทศกาล

กระบวนการสร้างสรรค์เน้นการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในรูปแบบ 2 มิติ สามารถตอบสนองต่อการใช้ค่าสีที่สดใสและการซ้อนทับของลวดลายที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลงานชุดนี้จึงไม่เพียงแต่เป็นการบันทึกเรื่องราวทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการสะท้อนถึงพลังแห่งศรัทธาและความรุ่งโรจน์ของวัฒนธรรมไทยเชื้อสายจีนที่สืบทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน

Title: The Power of Vibrant Chinese Culture
Name: Miss Thitirat Hengprasert
Student ID 4651070841105
Adviser: Miss Rattana Sudjarit
Degree: Bachelor Degree of Fine Arts Major in Printmaking
Poh-Chang Academy of Arts Rajamangala University of Technology
Rattanakosin
Year 2025

Abstract

The art thesis titled "The Power of Vibrant Chinese Culture" aims to convey the beauty and value of Thai Chinese cultural roots through personal perspective and interpretation. The primary inspiration is derived from the creator's upbringing within a Thai Chinese family, deeply connected to the long-standing traditions and ancestral spirit.

The creator identifies and utilizes identities from significant traditions and festivals, including the Chinese New Year. Furthermore, Thai Chinese artistic patterns from religious sites and shrines are integrated as core design elements. These narratives are portrayed through unique character designs that serve as storytellers, communicating the atmosphere and symbolic beliefs associated with each festival.

The creative process focuses on the two-dimensional Silkscreen printing technique, chosen for its efficiency in responding to vibrant color values and the complex layering of patterns. This body of work is not only a documentation of cultural stories but also a reflection of the power of faith and the prosperity of Thai Chinese culture, passed down from the past to the present.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณอย่างสุดซึ้งสำหรับการมีส่วนร่วมของครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจ คำปรึกษา และส่งเสริมสนับสนุนกำลังใจทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติในการเรียนครั้งนี้จนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลืออุปสรรคของข้าพเจ้า เป็นอย่างยิ่ง คือ อาจารย์รัตนา สุจริต ตลอดจนได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนกระทั่งดำเนินการเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรางคนา ผิวมันกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลลดา ชาญประสพ ผล และ อาจารย์ทัศนัย ก้อนดี ที่ให้คำปรึกษาในเรื่อง การใช้โปรแกรมพิมพ์เอกสารศิลปนิพนธ์ชุดนี้

ขอขอบคุณอาจารย์วรพงษ์ อรุณเรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ ชูทอง และอาจารย์สุรัชย์ อดมมัน ที่ให้คำปรึกษา ขอขอบคุณคณะอาจารย์สาขาวิชา ศิลปะภาพพิมพ์ทุกท่าน

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์พัลลภ วังบอน ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดการศึกษาของข้าพเจ้า ขอขอบคุณที่ช่วยให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาให้กับข้าพเจ้าลุ่ล่งผ่านไปด้วยดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ของข้าพเจ้า กำลังใจและการสนับสนุนอย่างแน่วแน่ของทุกท่าน คือแหล่งความเข้มแข็งของข้าพเจ้าตลอดการปฏิบัติงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้จนประสบผลสำเร็จ และผ่านทุกข้อบกพร่องอย่างลุ่ล่งไปด้วยดี

ฐิติรัตน์ เฮงประเสริฐ

คำนำ

ศิลปินพจน์ภายใต้หัวข้อ “พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและถ่ายทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมผ่านมุมมองทางทัศนศิลป์ แรغبันดาลใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้สืบเนื่องมาจากประสบการณ์ส่วนตนที่ได้เติบโตในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีความผูกพันกับขนบธรรมเนียมและจิตวิญญาณของบรรพบุรุษมาอย่างยาวนาน

ผู้สร้างสรรค์ได้นำเรื่องราวจากเทศกาลและประเพณีอันทรงคุณค่า มาตีความใหม่ผ่านจินตนาการและการสร้างสรรค์ตัวละครที่มีลักษณะเฉพาะตน เพื่อเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสัญลักษณ์ความเชื่อและบรรยากาศแห่งศรัทธาให้มีความร่วมสมัย โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารพลังแห่งสีสันและลวดลาย

ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ศิลปินพจน์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องเทศกาลและประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีน รวมถึงเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่สนใจในงานด้านศิลปะภาพพิมพ์ได้เป็นอย่างดี หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้สร้างสรรค์ขออภัยมา ณ ที่นี้

จิตรีรัตน์ เองประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
ปกในภาษาไทย.....	ก
ปกในภาษาอังกฤษ.....	ข
หน้าอานุมัติ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
คำนำ.....	ซ
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญ (ต่อ).....	ญ
สารบัญ (ต่อ).....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
สารบัญภาพ(ต่อ).....	ฐ
บทที่1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
แนวคิดของการสร้างสรรค์.....	3
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	3
ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์.....	4
แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์.....	5
บทที่ 2 ที่มาของแนวคิดและแรงบันดาลใจ.....	6
อิทธิพลจากครอบครัว.....	6
อิทธิพลประเพณีและเทศกาล.....	8
อิทธิพลจากสัญลักษณ์.....	11
อิทธิพลจากศิลปกรรม.....	18
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์.....	25
ขั้นตอนการประมวลความคิดที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ.....	25
ขั้นตอนการประมวลความคิดออกมาในรูปแบบรูปธรรม.....	25
การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปินพันธ์.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานกระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์	30
ตะแกรงไหม (Silkscreen)	
วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์กระบวนการลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์	30
ตะแกรงไหม (Silkscreen)	
การสร้างสรรค์แบบร่าง.....	33
ขั้นตอนการขยายภาพร่าง.....	38
ขั้นตอนการลอกลายลงบนแม่พิมพ์.....	38
ขั้นตอนการขึงแม่พิมพ์.....	39
ขั้นตอนการผสมกาว ฉายแม่พิมพ์และฉีดแม่พิมพ์.....	39
ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen).....	41
การกั้นปากกาเคมีเชื่อน้ำมัน และกั้นด้วยวานิช.....	42
ขั้นตอนการผสมสีก่อนพิมพ์.....	43
ขั้นตอนการพิมพ์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen).....	43
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	47
ด้านเนื้อหาและแนวคิด.....	47
ด้านลักษณะรูปแบบของผลงาน.....	47
การนำทัศนธาตุมาใช้ในการสร้างสรรค์.....	48
การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	48
ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	48
ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	51
ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	53
ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	55
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	59
ประวัติผู้เขียน.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพอิทธิพลจากครอบครัว (ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน).....	7
2	ภาพรวมตัวกันอย่างพร้อมหน้าของสมาชิกในครอบครัว.....	8
3	ภาพวันจ่าย วันไหว้ วันเที่ยว.....	8
4	ภาพเสียงสะท้อนจากประทัด.....	9
5	ภาพองค์ประกอบศิลป์.....	10
6	ภาพต้นกล้วย.....	11
7	ภาพอิทธิพลจากสัญลักษณ์ (การทอใบตอง)	11
8	ภาพดอกบัว.....	12
9	ภาพการปล่อยปลา.....	12
10	ภาพอิทธิพลจากสัญลักษณ์ (การจุดประทัด)	13
11	ภาพลายขนมเปียะ.....	13
12	ภาพลายมังกร.....	14
13	ภาพลายปลาการ์พกระโดดข้ามประตูมังกร.....	14
14	ภาพลายดอกไม้.....	14
15	ภาพลายผลไม้มงคล.....	15
16	ภาพลายสัตว์มงคล.....	15
17	ภาพลายประแจจีน.....	15
18	ภาพอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (ศาลเจ้าจีน)	16
19	ภาพอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (ศาลเจ้าจีน)	16
20	ภาพศิลปิน (แจ๊คกี้ ชัย)	19
21	ภาพผลงานของแจ๊คกี้ ชัย.....	19
22	ภาพศิลปิน (เดชา วราขุน)	21
23	ผลงานของเดชา วราขุน.....	21
24	ภาพศิลปิน (เจมส์ จีน)	23
25	ภาพผลงานของ James Jean (เจมส์ จีน)	24
26	ภาพผลงานก่อนศิลปินพนธ์ ชื่นที่ 1.....	26

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
27	ภาพผลงานก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 2.....	27
28	ภาพผลงานก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 3.....	28
29	ภาพผลงานก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 4.....	29
30	ภาพวัสดุอุปกรณ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)	31
31	ภาพวัสดุอุปกรณ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)	32
32	ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการพิมพ์งาน.....	33
33	ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการล้างแม่พิมพ์.....	33
34	ภาพร่าง.....	34
35	ภาพร่างผลงานศิลปินพจน์ ชั้นที่ 1.....	34
36	ภาพร่างผลงานศิลปินพจน์ ชั้นที่ 2.....	35
37	ภาพร่างผลงานศิลปินพจน์ ชั้นที่ 3.....	36
38	ภาพร่างผลงานศิลปินพจน์ ชั้นที่ 4.....	37
39	ภาพแสดงการขยายแบบภาพร่าง.....	38
40	ภาพขั้นตอนการคัดลอกโครงสร้างลายเส้น.....	38
41	ภาพขั้นตอนการซึงแม่พิมพ์.....	39
42	ภาพเตรียมการฉายแสงและนำน้ำยาไวแสง.....	39
43	ภาพปิดกาวลงบนผ้าแม่พิมพ์.....	40
44	ภาพวางไขฟิล์มลงบนตู้ฉาย.....	40
45	ภาพฉายแม่พิมพ์.....	40
46	ภาพนำแม่พิมพ์ไปฉีดน้ำให้แรง.....	41
47	ภาพนำไปตากไว้ให้แห้ง.....	41
48	ภาพขั้นตอนการเตรียมกระดาษ.....	42
49	ภาพขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์ก่อนเริ่มงาน.....	42
50	ภาพขั้นตอนการกั้นปากกาเคมีเชื่อน้ำมันและวานิช.....	42
51	ภาพขั้นตอนการผสมสีก่อนพิมพ์.....	43
52	ภาพขั้นตอนการพิมพ์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม.....	44
53	ภาพขั้นตอนการล้างแม่พิมพ์.....	44
54	ภาพลำดับขั้นตอนการพิมพ์ทับซ้อนในผลงานจากแม่พิมพ์.....	45

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
55	ภาพผลงานเสร็จ.....	46
56	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	50
57	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	52
58	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	54
59	ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	56
60	ภาพโปสเตอร์งานนิทรรศการศิลปนิพนธ์.....	60
61	ภาพหน้าปกสูจิบัตร.....	61
62	ภาพบัตรเชิญนิทรรศการศิลปนิพนธ์.....	61
63	ภาพแสดงงานศิลปนิพนธ์.....	62
64	ภาพบรรยากาศแสดงงานศิลปนิพนธ์.....	62
65	ภาพถ่ายกับประธานเปิดงาน.....	63
66	ภาพถ่ายกับประธานเปิดงาน.....	63
67	ภาพถ่ายกับที่ปรึกษา.....	64
68	ภาพถ่ายผลงานของข้าพเจ้า.....	64

บทที่ 1

บทนำ

วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในปัจจุบัน เปรียบเสมือนภาพสะท้อนของความหลากหลายที่หลอมรวมกันอย่างลงตัว โดยเฉพาะการสืบทอดพิธีกรรม และธรรมเนียมประเพณีที่ยังคงหยั่งรากลึกในสังคมไทยอย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน “เทศกาลตรุษจีน” ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการเฉลิมฉลองการเปลี่ยนผ่านสู่ปีใหม่ แต่ยังแฝงไว้ด้วยความเชื่อที่ว่า การปฏิบัติตามวิถีบรรพบุรุษอย่างถูกต้อง จะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง และความร่มเย็นเป็นสุขของวงศ์ตระกูล

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า วัฒนธรรมจีนได้เริ่มมีอิทธิพลและได้รับการยอมรับในสังคมไทยอย่างน้อยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งคำว่า “ประเพณี” ซึ่งยืมมาจากภาษาสันสกฤตว่า ปรเวณี (หมายถึงสิ่งที่นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผน) ได้ถูกนำมานิยามครอบคลุมวิถีปฏิบัติเหล่านี้ โดยศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน ได้แบ่งประเภทของประเพณีออกเป็น จารีตประเพณี ขนบประเพณี และธรรมเนียมประเพณี ซึ่งในบริบทของชาวจีนนั้นมีความโดดเด่นทั้งในแง่ของงานรื่นเริงและการถือศีลภาวนา ดังจะเห็นได้จากเทศกาลกินเจที่เป็นการชำระล้างร่างกายและจิตใจควบคู่ไปกับเทศกาลตรุษจีน

หัวใจสำคัญของประเพณีจีนไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่ พิธีกรรมภายนอกแต่คือการวางรากฐานทางวัฒนธรรมที่เน้น “ความกตัญญูและการระลึกถึงบรรพบุรุษ” การรวมตัวกันของสมาชิกในครอบครัวเพื่อทำอาหารมื้อใหญ่ร่วมกัน หรือการมอบ “อั่งเปา” เพื่อส่งต่อความโชคดี ล้วนเป็นกุศโลบายในการสร้างความกลมเกลียวและเสริมสร้างพลังใจ (พลังชี) ผ่านสัญลักษณ์ที่เป็นสิริมงคล เช่น การประดับบ้านด้วยสีแดงและการจุดประทัดเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเติบโตมาในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ทำให้ข้าพเจ้าได้ซึมซับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่รุ่นทวด รุ่นปู่ย่ามาจนถึงปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เพียงแค่พิธีกรรมตามปฏิทิน แต่คือ “สายใย” และ “ลมหายใจ” ที่สัมผัสได้จริงภายในบ้าน โดยมีคุณปู่ซึ่งเป็นชาวจีนแท้ ๆ เป็นผู้วางรากฐานและถ่ายทอดความเชื่อเรื่องความกตัญญูสู่ลูกหลาน แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไปหรือนามสกุลจะถูกปรับให้เป็นไทยตามบริบทสังคม แต่แก่นแท้ของความเป็นจีน ยังคงสถิตอยู่อย่างมั่นคงในจิตใจ

จุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ มาจากการสังเกตและมีส่วนร่วมใน เทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวจะได้กลับมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีลำดับขั้นตอนที่มีเสน่ห์และเปี่ยมด้วยความหมายประกอบด้วย วันจ่าย การร่วมคัดสรรสิ่งของ มงคล อาหาร ผลไม้ และขนมไหว้เจ้า วันไหว้ ภาพจำของการทำขนมไหว้เจ้าร่วมกัน (ขนมเซ่ง) การกราบไหว้บรรพบุรุษเพื่อแสดงความกตัญญู และเสี่ยงประตัดที่ดั่งกีกก้องเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย และวัน เทียว เป็นช่วงเวลาแห่งความสุขที่ทุกคนสวมเสื้อผ้าสีแดงมงคล ออกไปเยี่ยมเยียนศาลเจ้า ทำบุญ ปล่อยนกปล่อยปลา และการไปเที่ยวชมงานเทศกาลหุ่นโคมไฟที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นภาพ เหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยสีสันและความทรงจำ

อย่างไรก็ตามในฐานะคนรุ่นหลาน ข้าพเจ้าตระหนักถึงความสำคัญของการสืบสานมรดกทาง จิตวิญญาณเหล่านี้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา ข้าพเจ้าจึงมีความมุ่งมั่นที่จะนำ “ภาพจำในวัยเยาว์” และ “ความหมายอันลึกซึ้งของพิธีกรรม” มาถ่ายทอดเป็นผลงานทัศนศิลป์ เพื่อเป็นการเคารพต่อ บรรพบุรุษและส่งต่อคุณค่าของประเพณีครอบครัวให้คงอยู่สืบไป

อนึ่งในกระบวนการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าใช้กระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในรูปแบบ 2 มิติ มาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร โดยมีการสร้างสรรค์ ตัวละครเฉพาะตน (Original Character) เพื่อเป็นตัวแทนในการเล่าเรื่องราว กิจกรรม และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในครอบครัวผ่านมุมมองของข้าพเจ้า เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าถึงอัตลักษณ์ และความอบอุ่นของ ประเพณีไทย-จีนในรูปแบบที่ร่วมสมัย

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว และบรรยากาศของประเพณีไทย-จีน ผ่านประสบการณ์โดยมุ่งเน้น กิจกรรมที่สร้างสายใยความผูกพันในครอบครัว ประกอบด้วย การทำขนมเซ่งร่วมกัน การจุดประตัด การไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลวันตรุษจีน การทำบุญ ปล่อยนกปล่อยปลา และการไปท่องเที่ยวชมงานเทศกาลหุ่นโคมไฟที่จังหวัดนครสวรรค์

2. เพื่อสร้างสรรค์สัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ (Visual Symbols) โดยการผสมผสานอัตลักษณ์ของ ลวดลายความเป็นไทยและจีนเข้าด้วยกัน เป็นสัญลักษณ์ใหม่ที่เกิดจากการประยุกต์ลวดลายจีนเพื่อใช้ เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเรื่องราว และบรรยากาศของเทศกาลให้มีความร่วมสมัย สามารถสะท้อนถึง การผสมผสานทางวัฒนธรรมที่งดงาม

3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ด้วยกระบวนการภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ใน รูปแบบ 2 มิติ โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุในการถ่ายทอดลวดลาย และการซ้อนทับของสี

แนวคิดของการสร้างสรรค์

แนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้เกิดจากความต้องการที่จะสื่อสารและส่งต่อ “ความอบอุ่นในสายสัมพันธ์” ของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนผ่านประสบการณ์ส่วนตัวข้าพเจ้ามองว่าในสังคมปัจจุบันที่เร่งรีบ แม้จะมีครอบครัวไทยเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมากแต่โอกาสที่จะเข้าถึงแก่นแท้ หรือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างพร้อมหน้าในบางครอบครัวอาจเริ่มลดน้อยลงข้าพเจ้าจึงหยิบยกกิจกรรมที่เป็นภาพจำสำคัญในครอบครัวเช่น การลงมือทำขนมแข่งร่วมกัน การไหว้เจ้าบรรพบุรุษ การจุดประทัดตลอดจนการออกไปรับสิริมงคลด้วยการปล่อยนกปล่อยปลาและการเที่ยวชมงานเทศกาลโคมไฟที่จังหวัดนครสวรรค์ มาเป็นวัตถุดิบหลักในการเล่าเรื่องโดยการนำ “ลวดลายจีน” ที่เปี่ยมด้วยความหมายมงคลมาผสมผสานกับ “สีส่น” ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนเพื่อสร้างพื้นที่ทางศิลปะที่เชื่อมโยงความทรงจำของคนรุ่นเก่า และสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของประเพณีที่สืบทอดมาผลที่คาดว่าจะได้รับการทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ ได้แก่

1. ได้ถ่ายทอดเรื่องราว และบรรยากาศของประเพณีไทย-จีนผ่านประสบการณ์ โดยที่มุ่งเน้นกิจกรรมที่สร้างสายใยความผูกพันในครอบครัว ประกอบด้วย การทำขนมแข่งร่วมกัน การจุดประทัด การไหว้บรรพบุรุษในวันตรุษจีนการทำบุญปล่อยนกปล่อยปลาและการท่องเที่ยวชมงานเทศกาลหุ่นโคมไฟจังหวัดนครสวรรค์
2. ได้สร้างสรรค์สัญลักษณ์ทางทัศนศิลป์ (Visual Symbols) โดยการผสมผสานอัตลักษณ์ของลวดลายความเป็นไทยและจีนเข้าด้วยกัน เป็นสัญลักษณ์ใหม่ที่เกิดจากการประยุกต์ลวดลายจีนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเรื่องราว และบรรยากาศของเทศกาลให้มีความร่วมสมัยเพื่อสะท้อนถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่งดงาม
3. ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ด้วยกระบวนการภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในรูปแบบ 2 มิติโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ลายฉลุในการถ่ายทอดลวดลายและการซ้อนทับของสี

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้เกี่ยวกับประเพณีและเทศกาลของคนไทยเชื้อสายจีน โดยสามารถแตกประเด็นสาระออกเป็นขอบเขตด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนตัวผ่านจินตนาการเกี่ยวกับประเพณีและเทศกาลของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้เหตุการณ์สำคัญเป็นฐานในการเล่าเรื่อง ประกอบด้วยวิถีปฏิบัติในครอบครัวการเตรียมงานวันจ่าย การทำขนมแข่งร่วมกันและการไหว้บรรพบุรุษบรรยากาศเทศกาล

การจุดประทัด การท่องเที่ยวชมงานโคมไฟ ณ จังหวัดนครสวรรค์ รวมถึงความเชื่อการทำบุญการเข้าวัดศาลเจ้า และกิจกรรมการปล่อยนกปล่อยปลา

ด้านรูปแบบ

สร้างสรรค์ผลงานผ่านรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารผ่าน “ตัวละครเฉพาะตน” (Original Character) เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินเรื่องราว ซึ่งมีอัตลักษณ์ของตัวละคร พัฒนามาจากบุคลิกของตัวข้าพเจ้าเอง โดยมีเอกลักษณ์เด่นคือ “การสวมแว่นตา” การลดทอนและจัดรูปทรง (Deformation) นำรูปทรงของ “ดอกโบตั๋น” (ซึ่งเป็นสัญลักษณ์มงคลของจีน) มาตีความและจัดวางใหม่เพื่อแทนตำแหน่งของปากและจมูก ใบหน้า ของตัวละคร เพื่อสื่อสารถึง ความหมายมงคลที่เบ่งบานอยู่ในตัวตน อีกทั้งการนำเสนอลดทอนและสีเส้น ด้วยการใช้อวดลายจีน (Chinese Motif) มาประกอบในผลงาน และใช้ชุดสีที่สะท้อนถึงบรรยากาศของเทศกาลไทย-จีน เช่น สีแดง สีทอง และสีส้มจากโคมไฟโดยเน้นความรู้สึกรื่นเริงและเป็นสิริมงคล

ด้านเทคนิค

สร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในรูปแบบ 2 มิติ ใช้เทคนิคการแยกแม่พิมพ์สีและพิมพ์ทับซ้อน (Overlapping)

ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์

1. ขั้นเตรียมการและรวบรวมข้อมูล (Research) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเทศกาลและประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีน โดยเน้นไปที่กิจกรรมภายในครอบครัว เช่น ขั้นตอนการทำขนมเซ่ง ลำดับการไหว้บรรพบุรุษ บรรยากาศงานโคมไฟนครสวรรค์ รวมถึงการศึกษาลวดลายมงคลและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของจีนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบ
2. ขั้นตอนการออกแบบและสร้างภาพร่าง (Sketch Design) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาอัตลักษณ์เพื่อสร้างสรรค์ภาพร่าง (Sketch) โดยการออกแบบ “ตัวละครเฉพาะตน” ที่สวมแว่นตาและมีดอกโบตั๋นประกอบบนใบหน้าจัดวางองค์ประกอบศิลป์ (Composition) โดยนำลวดลายจีนมาผสมผสานกับกิจกรรมต่าง ๆ วางแผนการแยกสี (Color Separation) ให้สอดคล้องกับเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม โดยเน้นการใช้สีโทนเดียวกัน (Tone on Tone) เพื่อสร้างน้ำหนักภาพ
3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานจริงสร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์ การเตรียมสี การพิมพ์

4. ขั้นสรุปและการเผยแพร่ผลงาน (Evaluation & Exhibition) จัดทำรูปเล่มบทสรุป วิเคราะห์ผลงานนำผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เพื่อส่งต่อคุณค่าทางวัฒนธรรมและสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของประเพณีไทย-จีนในรูปแบบร่วมสมัย เผยแพร่สู่สาธารณชนผ่านการจัดนิทรรศการ ศิลปะ

แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลโดยตรงจาก “ประสบการณ์และประวัติศาสตร์บอกเล่าภายในครอบครัว” (Oral History) ผ่านการสัมภาษณ์และร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงในครอบครัวไทยเชื้อสายจีนของข้าพเจ้า เพื่อทำความเข้าใจถึงที่มา เหตุผลในการปฏิบัติ และความรู้สึกร่วมกันที่มีต่อเทศกาล ตรุษจีน การทำขนมเซ่ง และการไหว้บรรพบุรุษ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการสร้างสรรค์ “อารมณ์” ของผลงาน

2. ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมผ่าน “สื่อออนไลน์และเว็บไซต์ทางวัฒนธรรม” เพื่อศึกษาความหมายเชิงลึกของประเพณีจีนในภาพรวม รวมถึงการรวบรวมคลังภาพ (Visual Reference) เกี่ยวกับด้าน ลวดลายมงคล ศึกษาโครงสร้างของลายจีนและลายไทย เพื่อนำมาจัดวางองค์ประกอบ ด้านทฤษฎีคือ ศึกษาการใช้สีที่สอดคล้องกับเทศกาล เช่น โทนสีจากงานโคมไฟนครสวรรค์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานภาพพิมพ์ ด้านสัญลักษณ์ ศึกษาความหมายของดอกโบตั๋นและสัญลักษณ์มงคลอื่น ๆ เพื่อการสื่อสารที่ถูกต้อง

3. ศึกษาจาก “วิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยทางศิลปะ” (Art Thesis & Research) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย-จีน หรือผลงานที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เทคนิคการวางองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ศึกษากระบวนการแยกสีและการพิมพ์ทับ (Layering Technique) นำข้อสรุปจากงานวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

ที่มาของแนวคิดและแรงบันดาลใจ

จากเรื่องเล่าที่ได้ยินมาตั้งแต่เยาว์วัย สู่ภาพการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันภายในบ้าน ทั้งหมดนี้ ได้หล่อหลอมและซึมซับอยู่ในจิตวิญญาณของข้าพเจ้า จนเกิดเป็นความปรารถนาที่จะถ่ายทอด “ความอบอุ่น” และ “ความศรัทธา” ของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน เพื่อบันทึกมรดกทางวัฒนธรรมนี้ ไว้ในรูปแบบของข้าพเจ้าเอง

ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ซึ่งมีรากฐานมาจากความผูกพันที่ข้าพเจ้ามีต่อครอบครัวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ข้าพเจ้าเติบโตและซึมซับวิถีปฏิบัติมาโดยตลอด จนกลายเป็นแรงผลักดันสำคัญในการถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ โดยได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

อิทธิพลจากครอบครัว

ข้าพเจ้าเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่หล่อหลอมด้วยวิถีชีวิต แบบคนไทยเชื้อสายจีนอย่างเข้มแข็งประสบการณ์ที่ได้รับมอบจากครอบครัวกลายเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าปรารถนาจะถ่ายทอดเรื่องราวของประเพณีและเทศกาลผ่านงานศิลปะ โดยมีที่มาของแรงบันดาลใจ ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติแห่งความกตัญญู ภาพจำที่คุ้นตาคือการจัดพิธีไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษอย่างพร้อมหน้าในทุกปี เพื่อระลึกถึงผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว กิจกรรมสำคัญที่ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมเสมอคือการลงมือทำขนมมงคลร่วมกับครอบครัว เช่น การนึ่งขนมเซ่งและการห่อขนมเทียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่แฝงไปด้วยความปรารถนาดีและความสามัคคีภายในบ้าน

2. การกลมเกลียวด้วยประเพณีครอบครัวได้นำพาข้าพเจ้าเข้าไปสัมผัสกับรากเหง้าวัฒนธรรมในหลากหลายมิติ ทั้งการถือศีลกินเจเพื่อชำระล้างจิตใจ การไปท่องเที่ยวร่วมกันในวันตรุษจีนเพื่อดูการแสดงงิ้วที่เปี่ยมด้วยมนต์ขลัง รวมถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตผ่านความเชื่อ เช่น การเสี่ยงทายเซียมซี และการไหว้แก้ขงเพื่อความป็นสิริมงคล

3. ความศรัทธาและจิตใจที่เป็นสุข กิจกรรมทำบุญร่วมกันในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการสวดมนต์จีนที่ศาลเจ้า การเข้าวัด หรือการปล่อยนกปล่อยปลา ณ ริมน้ำ ล้วนเป็นภาพเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงความสงบและความอบอุ่นในใจ

จากแรงบันดาลใจที่ได้รับผ่านเรื่องเล่าและการซึมซับวิถีชีวิตตั้งแต่วัยเยาว์ ข้าพเจ้าจึงนำเอาความรักและความผูกพันเหล่านี้มาเปลี่ยนเป็น “ทุนทางจินตนาการ” เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกถึงคุณค่าของประเพณีและเทศกาลที่ครอบครัวได้ร่วมกันรักษาไว้สืบไป

ภาพที่ 1 ภาพอิทธิพลจากครอบครัว

(ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

อิทธิพลประเพณีและเทศกาล

เทศกาลตรุษจีนสำหรับข้าพเจ้าไม่ได้เป็นเพียงวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินจันทรคติแต่คือช่วงเวลาแห่งการเริ่มต้นใหม่ที่เปี่ยมด้วยความหมายและพลังงานเชิงบวก ซึ่งข้าพเจ้าได้นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการกำหนดบรรยากาศและสัญลักษณ์ในผลงานดังนี้

1. สัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคลและการรวมญาติ ข้าพเจ้าประทับใจในธรรมเนียม “ไปเหียน” หรือการไปอวยพรญาติผู้ใหญ่ด้วยส้มสีทอง (จีจื่อ) ซึ่งสื่อถึงโชคลาภ ความกลมเกลียว และการกลับมารวมตัวกันอย่างพร้อมหน้าของสมาชิกในครอบครัว ภาพการล้อมวงทานอาหารมื้อค่ำในวันส่งท้ายปีเก่า คือภาพแทนของความอบอุ่นที่ข้าพเจ้าต้องการส่งผ่านตัวละครในผลงาน

ภาพที่ 2 ภาพรวมตัวกันอย่างพร้อมหน้าของสมาชิกในครอบครัว

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

2. จังหวะและลำดับของวันมงคล (The 3 Pillar Days) ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากวิถีปฏิบัติใน 3 วันสำคัญ ซึ่งมีเอกลักษณ์ทางทัศนศิลป์ที่แตกต่างกัน วันจ่าย (ตือเส็ก) ภาพของความคึกคัก สีสดของอาหาร ผลไม้ และการเตรียมชุดสีแดง/ทองวันไหว้ (วันสิ้นปี) บรรยากาศแห่งความสงบและกตัญญูผ่านกลิ่นธูปและการกราบไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษ วันเที่ยว (วันชิวอิก) วันแห่งความสดใสที่ทุกคนแต่งกายด้วยชุดสีแดงออกไปเยี่ยมญาติ (ปายเจีย) โดยยึดถือเคล็ดความเชื่อเรื่องการไม่พูดจาไม่ดี และการไม่กวาดบ้านเพื่อรักษาโชคลาภเอาไว้

ภาพที่ 3 ภาพวันจ่าย วันไหว้ วันเที่ยว

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

3. พลังของสีแดงและเสียงสะท้อนจากประทัด สีแดงที่เป็นตัวแทนของการขับไล่สิ่งชั่วร้าย และดึงดูดความมั่งคั่ง กลายเป็นสีหลัก (Key Visual) ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ของข้าพเจ้า ผสมผสานกับแรงบันดาลใจจากเสียงและแรงสั่นสะเทือนของประทัดที่สื่อถึงการเริ่มต้นศักราชใหม่ด้วยความหวังและความรุ่งเรือง

ภาพที่ 4 ภาพเสียงสะท้อนจากประทัด

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

จากอิทธิพลของเทศกาลตรุษจีนที่เปี่ยมด้วยความหมาย ข้าพเจ้าจึงนำแนวคิดเรื่อง “การกตัญญูและการเริ่มต้นใหม่” มาเป็นแกนหลักในการเล่าเรื่อง โดยใช้สีส้มและข้อปฏิบัติที่เป็นสิริมงคลมาสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบศิลป์ที่สะท้อนถึงความศรัทธาและความสุขของครอบครัวเชื้อสายจีนอย่างแจ่มชัด

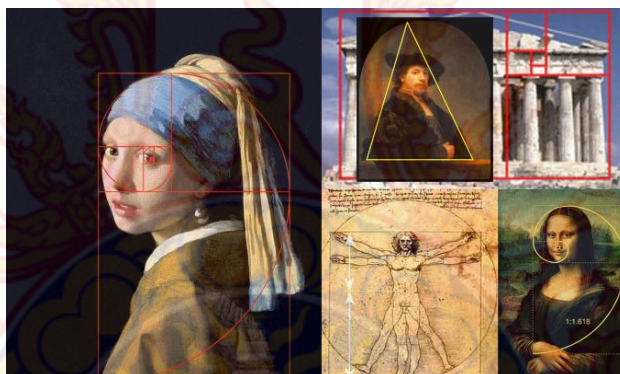

แนวคิดองค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์ หมายถึงการนำส่วนประกอบย่อยหรือส่วนประกอบที่สำคัญของศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ พื้นผิว หรือรูปร่าง รูปทรง นำมารวมเข้าด้วยกันโดยการจัดระเบียบ ส่วนต่าง ๆ เหล่านั้น ให้ประสานกลมกลืนกันในงานศิลปะ

ความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์งานศิลปะ ถ้าขาดความรู้ในวิชานี้แล้ว ผลงานที่สร้างขึ้นก็ยากที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะงานศิลปะสมัยใหม่ que แสดงเฉพาะ เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นผิว จังหวะ และบริเวณว่าง ยังมีความจำเป็นต้องนำหลักขององค์ประกอบศิลป์มาใช้ จุด เป็นส่วนประกอบพื้นฐานของศิลปะประเภททัศนศิลป์ ที่มีมิติ เล็กมากเป็นต้นกำเนิดของ เส้น พื้นผิว รูปร่างหรือรูปทรง เส้นเกิดจากจุดจำนวนนับไม่ถ้วน สีเป็นส่วนประกอบของศิลปะที่มีบทบาทค่อนข้างโดดเด่นมาก¹

ภาพที่ 5 ภาพองค์ประกอบศิลป์

ที่มา : <https://artplusworkshop.com> (สืบค้นวันที่ : 20 มีนาคม 2569)

¹ ชลุด นิยมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. (พิมพ์ครั้งที่ 3.) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531). หน้า 25.

อิทธิพลจากสัญลักษณ์

แรงบันดาลใจในด้านรูปทรงและลวดลายของข้าพเจ้า เกิดจากการได้เข้าไปสัมผัสบรรยากาศใน ศาลเจ้า วัด และศาสนสถาน ต่าง ๆ ที่มีการตกแต่งด้วยศิลปกรรมไทย-จีนอันงดงามของเส้นสาย และสัญลักษณ์ที่ปรากฏตามผนัง เสา หรือคานไม้ ได้กลายเป็นสื่อสาระสำคัญที่ข้าพเจ้านำมาลดทอน และจัดวางองค์ประกอบใหม่ในผลงาน มีรายละเอียดปรากฏการผสมผสานวัฒนธรรมไทย-จีน ดังนี้

1. สัญลักษณ์แบบไทย

1.1 ต้นกล้วยและใบตอง สื่อถึงความอู่งาม ความราบรื่น (เรื่องกล้วย ๆ) และการขยายเผ่าพันธุ์ ข้าพเจ้านำมาใช้ผ่าน “การห่อใบตอง” ในกิจกรรมทำขนมแข่ง เพื่อสื่อถึงความละเมียดละไม และการร่วมแรงร่วมใจกันในบ้าน

ภาพที่ 6 ภาพต้นกล้วย

ที่มา : <https://www.khaosod.co.th> (สืบค้นวันที่ : 20 มีนาคม 2569)

ภาพที่ 7 ภาพอิทธิพลจากสัญลักษณ์

(การห่อใบตอง)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

1.1 ดอกบัว (Lotus) เป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของไทยและจีน สื่อถึงความบริสุทธิ์ การตื่นรู้ และความสงบทางจิตใจ มักใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับการทำบุญหรือศาลเจ้า

ภาพที่ 8 ภาพดอกบัว

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

1.2 การปล่อยปลา หมายถึง การให้อิสระและการอวยพรให้ชีวิตราบรื่นสัญลักษณ์แบบจีน

ภาพที่ 9 การปล่อยปลา

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

1.3 การจุตพลูเฉลิมฉลอง หมายถึง การขับไล่และต้อนรับ เช่นเดียวกับการจุตประทัด การจุตพลูสื่อถึงการขับไล่สิ่งอัปมงคลด้วยแสงและเสียง และเป็นการเฉลิมฉลองเพื่อต้อนรับโชค ลาภ ในวาระขึ้นปีใหม่ ความรุ่งโรจน์ แสงที่กระจายตัวบนท้องฟ้าเปรียบเสมือนชื่อเสียง เงินทอง และความสำเร็จที่แผ่ขยายออกไป เป็นสัญลักษณ์ของความหวังและความรุ่งเรืองของครอบครัว

ภาพที่ 10 ภาพอิทธิพลจากสัญลักษณ์

(จุตประทัด)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

1. สัญลักษณ์แบบจีน

1.1 สัญลักษณ์มงคลที่อยู่บนหน้าขนมเปี๊ยะ สัญลักษณ์มงคลที่ปรากฏบนขนมเปี๊ยะมีหลากหลายรูปแบบ สัญลักษณ์มงคลเหล่านี้มักมาจากคำอวยพรของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีน เช่น “ขอให้ท่านมีความสุข ขอให้ความปรารถนาของท่านเป็นจริง ขอให้ท่านร่ำรวย ขอให้ลูกหลานของท่านเป็นคนดี และขอให้ท่านมีอายุยืนยาว และมีสุขภาพดี” สัญลักษณ์มงคลเหล่านี้มักมาจากตัวอักษรจีน “ฮก” “ลก” “ซิว” และ “ซางฮี้” (ออกเสียงในภาษาแต้จิ๋ว)

ภาพที่ 11 ภาพลายขนมเปี๊ยะ

ที่มา : <https://www.ccc-create.com/17394459> (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

1.2 ลายมังกร เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมงคล อำนาจ ความแข็งแกร่ง และความเป็นผู้นำ มังกรยังเป็นสัญลักษณ์แทนจักรพรรดิในอดีต

ภาพที่ 12 ภาพลายมังกร

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/culture/article_141040 (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

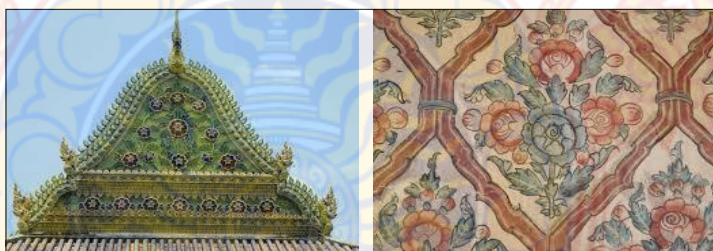
1.3 ลายปลาคาร์พกระโดดข้ามประตูมังกรนี้มักเขียน เมื่อเราดูใกล้ลงแสดงความเคารพ ทั้งปลาคาร์พและมังกรก็อยู่ตรงหน้า ก็เหมือนกับจะบอกเราว่า “พยายามเข้านะ” และ “สู้ ๆ ”

ภาพที่ 13 ภาพลายปลาคาร์พกระโดดข้ามประตูมังกร

ที่มา : <https://www.silpa-mag.com> (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

1.4 ดอกไม้ (เช่น ดอกโบตั๋น, ดอกเหมย) ซึ่งเป็นราชาแห่งดอกไม้ สื่อถึงความมั่งคั่งและความสูงส่ง ถูกนำมาจัดรูปทรงใหม่เพื่อประดับบนใบหน้าตัวละครตามที่วางขอบเขตไว้ เพื่อสื่อถึงความมงคลที่แบ่งปันอยู่ในตัวตน²

ภาพที่ 14 ภาพลายดอกไม้

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/culture/article_141040 (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

² บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). ศิลปกรรมสัญลักษณ์แบบจีน, เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.silpa-mag.com>.

1.5 ผลไม้มงคล เช่น ส้ม ทับทิม เป็นสัญลักษณ์ของความโชคดี ความอุดมสมบูรณ์ และความ เป็นสิริมงคล

ภาพที่ 15 ภาพลายผลไม้มงคล

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/culture/article_141040 (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

1.6 ลายสัตว์มงคล เช่น สิงห์ เสือ กิเลน เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ การปกป้อง และความแข็งแกร่ง

ภาพที่ 16 ภาพลายสัตว์มงคล

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/culture/article_141040 (สืบค้นวันที่ : 10 กุมภาพันธ์ 2569)

1.7 “ลายประแจจีน” (Fretwork) ที่สื่อถึงความต่อเนื่องไม่สิ้นสุดและความโชคดี มาใช้เป็น โครงสร้างและขอบเขตในผลงาน เพื่อสร้างระเบียบและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของภาพ

ภาพที่ 17 ภาพลายประแจจีน

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ศาลเจ้าจีน สถานที่ที่ยังคงเป็นเสมือนสวรรค์ทางจิตวิญญาณ และสัญลักษณ์แห่งศรัทธา สำหรับผู้คนมากมายที่มารวมตัวกันเพื่อสักการะเทพเจ้าส่งผลให้เกิดศาลเจ้าและเทพเจ้าจีนขึ้นมากมาย ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญทางตำนานและเป็นที่ยอมรับของผู้ศรัทธา การบูชาเทพเจ้า การจุดธูป ดอกไม้ไฟ และแม้แต่การจุดธูปที่ศาลเจ้า ล้วนสะท้อนความเชื่ออย่างชัดเจน ดังนั้น ศาลเจ้าจีนจึงมีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ในใจของผู้คน

ทำให้ศาลเจ้าจีนเป็นศาสนสถานสำคัญที่มีคุณค่าในสังคม มีความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับทั้งชาวไทยและชาวจีน ขณะเดียวกัน ศาลเจ้าจีนยังสะท้อนถึงความสำคัญทางวัฒนธรรมของศาลเจ้า ทำให้ศาลเจ้ามีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ศาลเจ้าจีนมีบทบาทสำคัญในการสืบสานความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และพิธีกรรม เสริมสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ศาลเจ้าจีนจึงเป็นเครื่องยืนยันถึงการอนุรักษ์อัตลักษณ์อย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การกลายเป็นสถานที่แห่งศรัทธา³

ภาพที่ 18 ภาพอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (ศาลเจ้าจีน)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 19 ภาพอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (ศาลเจ้าจีน)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

³ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). ศาลเจ้า : พื้นที่แห่งศรัทธาและหัวใจของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน, เข้าถึงเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.creativethailand.org>.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). ศาลเจ้า : พื้นที่แห่งศรัทธาและหัวใจของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน, เข้าถึงเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.creativethailand.org>.

สรุปอิทธิพลจากสัญลักษณ์

จากการรวบรวมข้อมูลสัญลักษณ์มงคลทั้งในวัฒนธรรมไทยและจีน ข้าพเจ้าได้นำมาจำแนกและสรุปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบองค์ประกอบศิลป์ในผลงานศิลปนิพนธ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. กลุ่มสัญลักษณ์ทางจริยธรรมและสายใยครอบครัว (Ethical & Family Bonds) เป็นการผสมผสานระหว่าง วิถีไทย (ต้นกล้วย ใบตอง การปล่อยปลา) และ ความเชื่อจีน (สัญลักษณ์มงคลบนหน้าขนมเปี๊ยะ) สื่อถึงความกตัญญู ความปรารถนาดีที่สมาชิกในบ้านมีต่อกัน และความราบรื่นในการดำเนินชีวิต ใช้เป็นภาพเหตุการณ์หลักในผลงาน เช่น ฉากการล้อมวงห่อใบตองทำขนม หรือการใช้ตัวอักษร “ฮก ลก ชิว” จากหน้าขนมเปี๊ยะมาเป็นลวดลายประดับบนเครื่องแต่งกายของตัวละคร

2. กลุ่มสัญลักษณ์แห่งศรัทธาและจิตวิญญาณ (Faith & Spiritual Symbols) การใช้ ศาลเจ้าจีน และ ดอกบัว เป็นตัวแทนของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์และการตื่นรู้ทางปัญญา สะท้อนถึงที่พึ่งทางใจและการรักษาอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น นำรูปทรงสถาปัตยกรรมของศาลเจ้ามาสร้างเป็นโครงสร้างของภาพ (Layout) และใช้ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แทนความสงบสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

3. กลุ่มสัญลักษณ์แห่งอำนาจ ความรุ่งโรจน์ และมงคลชีวิต (Power & Prosperity Symbols) สัตว์มงคล (มังกร, ปลาการ์ป, สิงห์) พรรณไม้ (ดอกโบตั๋น) และปรากฏการณ์ (การจุดพลุ) มาสร้างพลังให้แก่ภาพ สื่อถึงความแข็งแกร่ง การไม่ยอมแพ้ (ปลาการ์ปกระโดดข้ามประตูมังกร) ความมั่งคั่ง และการเฉลิมฉลองความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ ดอกโบตั๋น มาใช้เป็นจุดเด่นบนใบหน้าตัวละครเพื่อสื่อถึงสิริมงคลที่เบ่งบาน ลายประแจจีน (Fretwork) เป็นกรอบภาพเพื่อสื่อถึงโซ่ลวดที่ต่อเนื่องไม่สิ้นสุด พลุ เป็นเส้นนำสายตาเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจในผลงานภาพพิมพ์

สัญลักษณ์ทั้งหมด ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่การตกแต่งเพื่อความสวยงามตามประเพณี แต่เป็นการนำ “ทุนทางวัฒนธรรม” มาตีความใหม่ผ่านจินตนาการ โดยใช้สัญลักษณ์ไทยเป็นตัวแทนของ “วิถีปฏิบัติและการลงมือทำ” และใช้สัญลักษณ์จีนเป็นตัวแทนของ “คติสอนใจและคำอวยพร” เมื่อนำมาหลอมรวมกับตัวละครเฉพาะตนในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย จึงเกิดเป็นผลงานศิลปะที่บันทึกความทรงจำและจิตวิญญาณของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนไว้อย่างสมบูรณ์

อิทธิพลจากศิลปกรรม

แจ๊คกี้ ไช (Jacky Tsai)

เกิดและเติบโตในเมืองเซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน เขารู้ตัวเองมาตั้งแต่เด็กว่าชื่นชอบศิลปะ ทว่าเมื่อเวลาผ่านไป เขากลับพบว่าสภาพแวดล้อมในบ้านเกิดเมืองนอนไม่เอื้ออำนวยให้เขาเติบโตในเส้นทางสายนี้ สิ่งเหล่านี้จึงจุดประกายความคิดการไปเรียนต่อต่างประเทศของแจ๊คกี้ ไช

ผลงานศิลปะของผสมผสานสีเส้นและกราฟิกหลากหลายรูปแบบ ผสมผสานประเพณีตะวันออกเข้ากับวัฒนธรรมป๊อปตะวันตกอย่างลงตัว ศิลปินสื่อผสมผู้นี้เกิดที่เซี่ยงไฮ้ ก่อนจะย้ายมาอยู่ที่ลอนดอน ตั้งแต่วัยหนุ่ม และได้มอบพรสวรรค์ให้กับสตูดิโอของ Alexander McQueen ซึ่งเขาได้สร้างกะโหลกดอกไม้อันโด่งดัง

แจ๊คกี้ ไช สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชั้นสูงที่ผสมผสานศิลปะหัตถกรรมจีนดั้งเดิม อาทิ งานปักไหม งานเคลือบสี งานแกะสลักไม้ และงานเขียนโกฮัว สะท้อนถึง คนยุค (Instagram Generation) ที่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ และไลฟ์สไตล์บนโซเชียลมีเดีย ทิวทัศน์และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมตะวันออกถูกจัดวางเคียงคู่กับซูเปอร์ฮีโร่ นักเต้นรูดเส้า และฉากสุดอลังการ

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจอย่างสูงจากแนวทางการสร้างสรรค์ของ แจ๊คกี้ ไช (Jacky Tsai) ศิลปินร่วมสมัยผู้มีชื่อเสียงในการผสมผสานศิลปะจีนแบบประเพณี (Traditional Chinese Art) เข้ากับกลิ่นอายของศิลปะป๊อปอาร์ต (Pop Art) ของตะวันตก ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนางานของข้าพเจ้าในประเด็นดังนี้

1. การปะทะกันของยุคสมัย

Jacky Tsai มีทักษะอันโดดเด่นในการนำลวดลายจีนโบราณ เช่น ลายเมฆ ดอกไม้ หรือตัวละครในตำนาน มาจัดวางใหม่ร่วมกับองค์ประกอบสมัยใหม่ ข้าพเจ้าจึงนำแนวคิดนี้มาใช้ในการสร้าง "ตัวละครใส่แว่น" ของข้าพเจ้าเอง เพื่อให้เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเรื่องราวประเพณีดั้งเดิมเข้ากับบริบทของโลกปัจจุบัน

2. การใช้ลวดลาย

อิทธิพลจากงานพิมพ์ของ Tsai ที่มีความละเอียดลออของลวดลายที่ซ้อนทับกัน (Layering) ช่วยให้ข้าพเจ้ามองเห็นความเป็นไปได้ในการนำ “ลายประแจจีน” “ลายเมฆ” และ “ลายดอกโบตั๋น” มาจัดวางแบบปะติด (Collage) ในงานภาพพิมพ์ เพื่อให้เกิดความซับซ้อนและน่าสนใจ⁴

⁴ บริษัท เดอะ คลาวด์ (ประเทศไทย) จำกัด. ประวัติแจ๊คกี้ ไช, เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://readthecloud.co/jacky-tsai/>.

3. การใช้สี

ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลจากการใช้คู่สีที่ตัดกันอย่างรุนแรงแต่ลงตัวในงานของเขา โดยเฉพาะการใช้สีแดงสด สีทอง และสีเขียว มาถ่ายทอดเรื่องราวการเฉลิมฉลอง

4. เทคนิคภาพพิมพ์หลายชั้น

งานของ Tsai ใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหมที่มีจำนวนชั้นสี (Layers) มากมายเพื่อให้เกิดมิติ ข้าพเจ้าจึงนำกระบวนการนี้มาเป็นต้นแบบในการวางแผนแยกสี เพื่อให้ผลงานศิลปนิพนธ์มีความลึกและน้ำหนักสีที่ทับซ้อนกันอย่างมีชั้นเชิง

ภาพที่ 20 ภาพศิลปิน (แจ๊คกี้ ไช)

ที่มา : <https://lh6.googleusercontent.com> (สืบค้นวันที่ : 13 กุมภาพันธ์ 2569)

ภาพที่ 21 ภาพผลงานของแจ๊คกี้ ไช

ที่มา : <https://hungermag.com> (สืบค้นวันที่ : 13 กุมภาพันธ์ 2569)

เดชา วราขุน

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพพิมพ์และสื่อผสม) พุทธศักราช 2550

ผลงานของศิลปินมาจากกระบวนการใช้ความคิดคือ ภาพจินตนาการต่าง ๆ ที่อยู่ภายในหัวของศิลปินจะต้องร่างแบบก่อนแล้วจึงจะขยายขอบเขตความคิดไปบนเฟรมผ้าใบ ผลงานจะไม่มีทักษะฝีมือ แต่เป็นการนำสมองแต่ละส่วนมาทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งการใช้ตรรกะในการสร้างองค์ประกอบรองรับจินตนาการ งานของศิลปินใช้จิตได้สำนึกในการสร้างสรรค์ และสติสัมปชัญญะในการควบคุม

ข้าพเจ้ายังได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากผลงานของ ศาสตราจารย์เดชา วราขุน โดยเฉพาะในด้านกระบวนการคิดและการสร้างสรรค์งานภาพพิมพ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งข้าพเจ้านำมาปรับใช้ในผลงาน ดังนี้

1. การจัดวางองค์ประกอบศิลป์แบบระนาบ 2 มิติ (Composition) ผลงานของอาจารย์เดชาโดดเด่นในการจัดวางรูปทรง (Shape) และที่ว่าง (Space) ได้อย่างมีจังหวะ ข้าพเจ้าจึงนำแนวทางนี้มาใช้ในการจัดวางตัวละครและลวดลายมงคล โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปทรงของใบตอง” และ “ลายประแจเงิน” ให้มีความสมดุลและสร้างจุดเด่นที่ชัดเจนบนระนาบ 2 มิติ

2. พื้นผิวและร่องรอย (Texture and Mark Making) อาจารย์เดชาขึ้นชื่อเรื่องการสร้างพื้นผิวที่ดูเหมือนร่องรอยทางกาลเวลา ข้าพเจ้าจึงได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างพื้นผิว (Texture) ในงานภาพพิมพ์ตะแกรงไหม เช่น การสร้างร่องรอยบน “ใบตอง” หรือร่องรอยพิมพ์ทับของ “ลายเมฆ” เพื่อให้งานดูมีความลึกซึ้งและมีคุณค่าทางสุนทรียภาพ

3. การใช้สีที่เป็นเอกภาพ (Unity of Color) ในผลงานของอาจารย์เดชา มักมีการใช้กลุ่มสีที่ดูประสานสัมพันธ์กัน (Harmonious Color) ข้าพเจ้าจึงนำมาเป็นแนวทางในการคุมโทนสีของผลงาน โดยเฉพาะการใช้เทคนิค Tone on Tone หรือการใช้สีที่มีความใกล้เคียงกันพิมพ์ทับซ้อนกัน เพื่อให้บรรยากาศของภาพดูสงบนิ่งและอบอุ่น สื่อถึงความศรัทธาในครอบครัว

4. ความประณีตในเทคนิคภาพพิมพ์ (Technical Precision) ระเบียบวิธีทำงานที่สะอาดคมชัด และประณีตของอาจารย์เดชา เป็นต้นแบบให้ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของการทำ Silkscreen ตั้งแต่การเตรียมแม่พิมพ์ไปจนถึงน้ำหนักของการปิดหมึก เพื่อให้ผลงานศิลปินนิพนธ์ออกมาสมบูรณ์ที่สุด⁵

⁵ สถานีวัฒนธรรม. ศิลปินแห่งชาติ ศาสตราจารย์เดชา วราขุน, เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=lrKd4ol2OLU>.

ภาพที่ 22 ภาพศิลปิน (เดชา วราชน)

ที่มา : <https://www.tiscoart.com/artists/83> (สืบค้นวันที่ : 14 กุมภาพันธ์ 2569)

ภาพที่ 23 ภาพผลงานของเดชา วราชน

ที่มา : <https://iac.rmutr.ac.th/?p=3301> (สืบค้นวันที่ : 14 กุมภาพันธ์ 2569)

James Jean

เจมส์ จีน (James Jean) เขาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะปกอัลบั้มให้กับ My Chemical Romance, Talib Kweli และ Linkin Park และเคยร่วมงานกับ Prada หลายครั้งในการออกแบบพื้นที่จัดวางและสิ่งทอ ในปี 2007 เขาเริ่มแยกตัวออกจากวงการศิลปะเชิงพาณิชย์และผันตัวมาเป็นศิลปินชั้นสูง

ไม่ว่าจะใช้สื่ออะไรก็ตาม ผลงานของเขามีบางแง่มุมที่บ่งบอกถึงความเป็นเจมส์ จีน ท่าทางที่ผ่อนคลายและเป็นธรรมชาติของตัวละครเป็นลักษณะหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในผลงานศิลปะเชิงภาพประกอบและผลงานชิ้นเยี่ยมของเขา ความรักที่เขามีต่อรูปทรงและชิ้นเส้นโค้งนั้นปรากฏให้เห็นโดยเขามักใช้รูปทรงที่ไหลเหมือนของเหลว ละลายเข้าหากัน ก่อให้เกิดฉากเหนือจริงที่แขวนลอยอยู่ในกาลเวลาและอวกาศ

ความแตกต่างระหว่างความสะอาดของเส้นสายและความขุ่นมัวที่เขานำเสนอ เปรียบเสมือนกระบวนการที่สับสนสับสนกับสภาพแวดล้อมภายนอก ความแตกต่างนี้ยังสะท้อนให้เห็นในเนื้อหาที่มักเป็นประวัติศาสตร์ของผลงานและการสร้างสรรค์ร่วมสมัย วัตถุโบราณและนิทานพื้นบ้านให้ความรู้สึกทั้งเก่าและใหม่ในเวลาเดียวกัน เมื่อรูปทรงโบราณของพวกมันถูกถ่ายทอดด้วยสีสดใส ละลายและคลี่คลายราวกับเส้นแบ่งระหว่างอดีตและปัจจุบัน

ข้าพเจ้ายังได้รับแรงบันดาลใจจากสุนทรียภาพของ เจมส์ จีน (James Jean) ศิลปินชาวอเมริกันเชื้อสายไต้หวัน ผู้มีทักษะในการหลอมรวมลวดลายประเพณีเข้ากับจินตนาการอันล้ำลึก ซึ่งส่งอิทธิพลต่อข้าพเจ้าในประเด็นดังนี้

1. เส้นสายที่พลิ้วไหวและต่อเนื่อง (Fluidity of Line) James Jean โดดเด่นในการใช้เส้นสายที่ลื่นไหลเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ข้าพเจ้าจึงนำแนวทางนี้มาใช้ในการจัดการกับ “ลายเมฆ” และ “รูปทรงของใบตอง” ให้มีการม้วนตัวและเชื่อมต่อกับตัวละครอย่างไร้รอยต่อ ทำให้ภาพพิมพ์ที่มีลักษณะ 2 มิติ ดูมีความเคลื่อนไหวและมีชีวิตชีวา

2. การจัดวางองค์ประกอบแบบเหนือจริง (Surreal Composition) อิทธิพลจากการวางองค์ประกอบที่ดูเหมือนภาพฝันของ James Jean ช่วยให้ข้าพเจ้ากล้าที่จะนำ “ดอกโบตั๋น” มาจัดวางใหม่แทนที่อวัยวะบนใบหน้า (ปากและจมูก) ซึ่งเป็นการนำสัญลักษณ์มงคลมาสร้างความหมายใหม่ผ่านจินตนาการที่เฉพาะตน⁶

⁶ Collaborative Agency. *James Jean กับลายเส้นที่บาดลึกในความรู้สึก*, เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://groundcontrolth.com>.

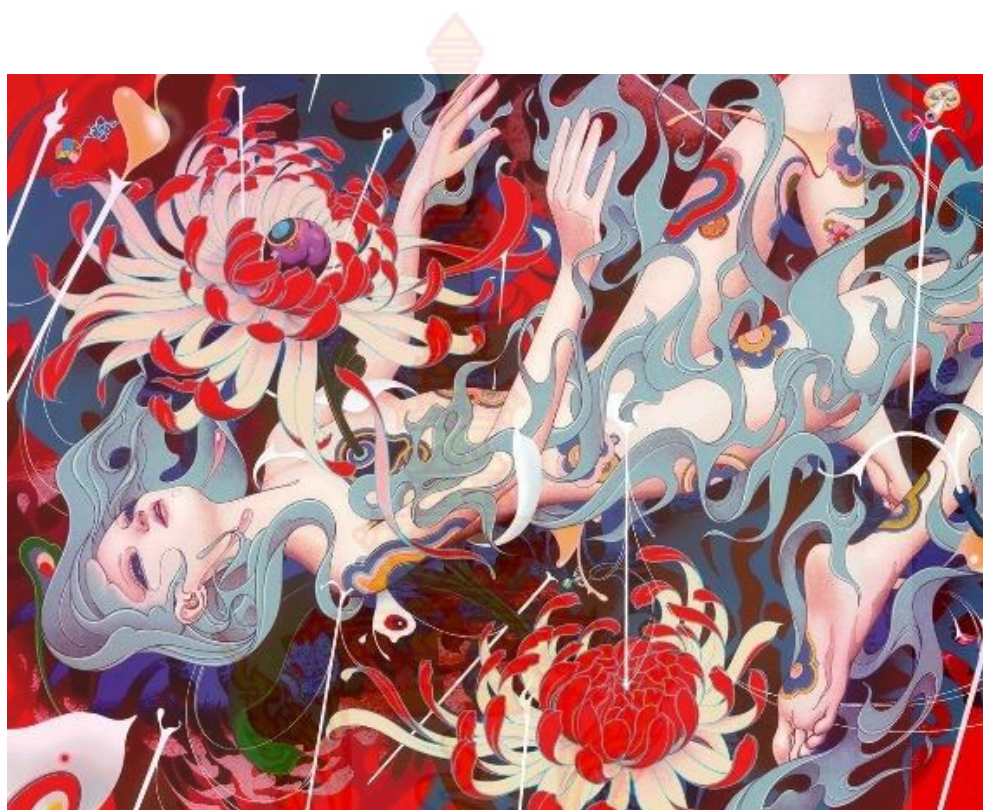
3. การใช้รายละเอียดที่ซับซ้อนภายในรูปทรง (Intricate Detailing) ข้าพเจ้าประทับใจในการใส่รายละเอียดเล็ก ๆ ลงในโครงสร้างภาพขนาดใหญ่ ในผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าจึงนำการจัดการลวดลายแบบ James Jean มาปรับใช้ เช่น การแทรก “ลายประแจจีน” หรือ “รัศมีของพลุ” ลงในส่วนต่าง ๆ ของภาพ เพื่อให้ผู้ชมสามารถค้นพบรายละเอียดใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา

4. บรรยากาศของความฝันและความทรงจำ (Atmosphere of Memory) งานของ James Jean มักมีบรรยากาศที่กึ่งจริงกึ่งฝัน ซึ่งสอดคล้องกับหัวข้อของข้าพเจ้าที่เล่าเรื่อง “ความทรงจำในอดีตเกี่ยวกับครอบครัว” ข้าพเจ้าจึงนำการใช้โทนสีและการฟุ้งกระจายของแสงมาปรับใช้ในงานภาพพิมพ์ เพื่อให้ภาพดูนุ่มนวลและมีมนต์ขลัง

ภาพที่ 24 ภาพศิลปิน (เจมส์ จีน)

ที่มา : <https://images.squarespace-cdn.com> (สืบค้นวันที่ : 14 กุมภาพันธ์ 2569)

ภาพที่ 25 ภาพผลงานของ James Jean (เจมส์ จีน)

ที่มา : <https://groundcontrolth.com/blog> (สืบค้นวันที่ : 14 กุมภาพันธ์ 2569)

สรุปการผสมผสานอิทธิพลจาก 3 ศิลปินต้นแบบ

ในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้หลอมรวมจุดเด่นของศิลปินต้นแบบเข้าด้วยกัน

1. Jacky Tsai แรงบันดาลใจด้านความสดใสของป๊อปอาร์ตและการใช้สัญลักษณ์จีนร่วมสมัย
2. ศาสตราจารย์เดชา วราขุน แรงบันดาลใจด้านความประณีตของเทคนิคภาพพิมพ์และการจัดวางระนาบที่นิ่งสงบ
3. James Jean แรงบันดาลใจด้านเส้นสายที่ลื่นไหลและการสร้างสรรค์จินตนาการแบบเหนือจริง

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอการสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบการจินตนาการจากอัตลักษณ์ของตัวละคร โดยที่ข้าพเจ้าได้ทำนั้นได้แรงบันดาลใจจากการเติบโตมาพร้อมกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน นำประเพณีและเทศกาลมาใช้ในผลงาน

ขั้นตอนประมวลความคิดที่มาของแนวคิดและแรงบันดาลใจ

จุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ มาจากการสังเกตและมีส่วนร่วมในเทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สามารถในครอบครัวจะได้กลับมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีลำดับขั้นตอนที่มีเสน่ห์และเปี่ยมด้วยความหมาย ประกอบด้วย วันจ่าย การร่วมกันคัดสรรสิ่งของมงคล อาหาร ผลไม้ และขนมไหว้เจ้า วันไหว้ ภาพจำของการทำขนมไหว้เจ้าร่วมกัน (ขนมเซ่ง) การกราบไหว้บรรพบุรุษเพื่อแสดงความกตัญญู และเสียงประทัดที่ดังกึกก้องเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย และวันเที่ยว เป็นช่วงเวลาแห่งความสุขที่ทุกคนสวมเสื้อผ้าสีแดงมงคล ออกไปเยี่ยมเยียนศาลเจ้า ทำบุญปล่อยนกปล่อยปลา และการไปเที่ยวชมงานเทศกาลหุ่นโคมไฟที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นภาพเหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยสีสันและความทรงจำ

ขั้นตอนการประมวลความคิดที่แสดงออกทางรูปธรรม

ด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนตัวผ่านจินตนาการเกี่ยวกับประเพณีและเทศกาลของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้เหตุการณ์สำคัญเป็นฐานในการเล่าเรื่องประกอบด้วย วิถีปฏิบัติในครอบครัวการเตรียมงานวันจ่าย การทำขนมเซ่งร่วมกันและการไหว้บรรพบุรุษบรรยากาศเทศกาลการจุดประทัด การท่องเที่ยวชมงานโคมไฟ ณ จังหวัดนครสวรรค์ รวมถึงความเชื่อการทำบุญการเข้าวัดศาลเจ้า และกิจกรรมการปล่อยนกปล่อยปลา

ด้านรูปแบบ

สร้างสรรค์ผลงานผ่านรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารผ่าน “ตัวละครเฉพาะตน” (Original Character) เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินเรื่องราว ซึ่งมีอัตลักษณ์ของตัวละคร พัฒนามาจากบุคลิกของตัวข้าพเจ้าเอง โดยมีเอกลักษณ์เด่นคือ “การสวมแว่นตา” การลดทอนและจัดรูปทรง (Deformation) นำรูปทรงของ “ดอกโบตั๋น” (ซึ่งเป็นสัญลักษณ์มงคลของจีน) มาตีความและจัดวางใหม่เพื่อแทนตำแหน่งของปากและจมูก ใบหน้าของตัวละคร เพื่อสื่อสารถึงความหมายมงคลที่เบ่งบานอยู่ในตัวตน อีกทั้งการนำเสนอลดทอนและสีเส้น ด้วยการใช้ลวดลายจีน (Chinese Motif) มาประกอบในผลงาน และใช้ชุดสีที่สะท้อนถึงบรรยากาศของเทศกาลไทย-จีน เช่น สีแดง สีทอง และสีส้มจากโคมไฟ โดยเน้นความรู้สึกรื่นเริงและเป็นสิริมงคล

การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปินพจน์

ผลงานก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 26 ภาพผลงานก่อนศิลปินพจน์ ชั้นที่ 1

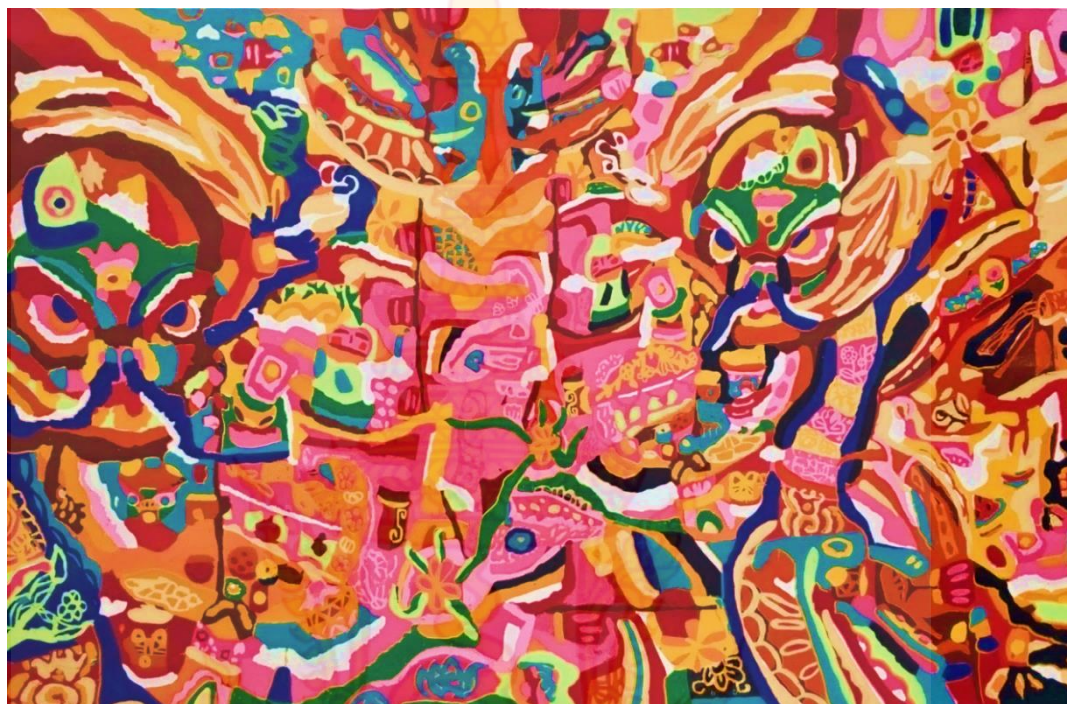
ชื่อผลงาน : Vegetarian Festival with me

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 27 ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : wushi with many colours

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 92 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

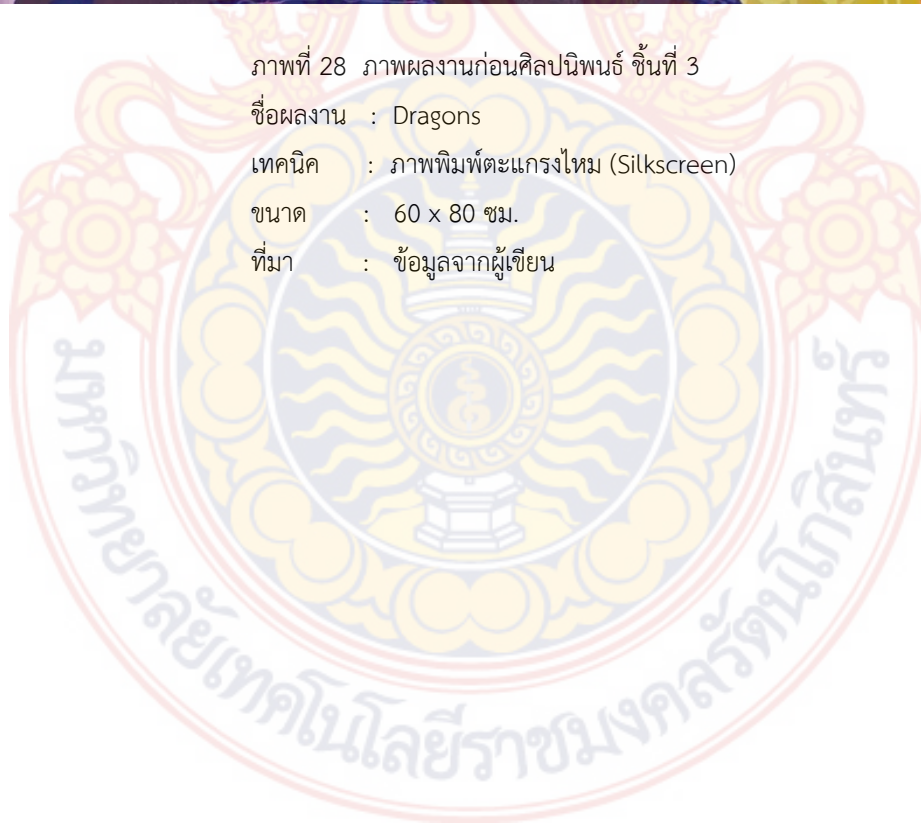
ภาพที่ 28 ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : Dragons

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 29 ภาพผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน : Red Idioms

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 80 x 60 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน กระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) โดยใช้โครงไม้แม่พิมพ์ซึ่งผ้าให้ตึง และนำไขฟิล์มที่เขียนลอกลายด้วยหมึกจีนไปฉายแสงกับแม่พิมพ์ พอฉายเสร็จหลังจากนั้นนำไปฉีดย้ำให้ขึ้นลาย หลังจากได้ลายแล้ว ปิดเทปใส กั้นบล็อกทั้งหมด 4 มุม กั้นขอบงาน ใช้ วานิชใสผสมวานิชดำ ปากกาทอง กันรูปร่างรูปทรงในผลงาน และใช้สีพิมพ์ลงบนแม่พิมพ์ โดยที่สีจะผ่านผ้าแม่พิมพ์ลงบนกระดาษ จึงเกิดเป็นผลงาน ผลงานทั้งหมดนั้นมีขั้นตอนทำงานคล้ายกัน ข้าพเจ้าจึงยกตัวอย่างงาน The sound of firecrackers makes my family happy ขนาด : 60 x 80 ซม. ปีที่สร้าง 2569 เป็นตัวอย่างขั้นตอนการทำงาน มีรายละเอียดขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์กระบวนการศิลปะภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม(Silkscreen)

อุปกรณ์ในการสร้างแม่พิมพ์

1. ผ้าสกรีนเบอร์ 120	2. กาวฉายแสง
3. ยางปาดสี	4. เครื่องเป่าลมร้อน
5. หมึกจีน	6. แม็กยึงแม่พิมพ์
7. แก้วใส่สี	8. วานิชใส และวานิชดำ
9. ที่หนีบแม่พิมพ์ไว้สำหรับซึ่งผ้า	10. ลูกแม็กซ์
11. สีสกรีน	12. กระดาษไขฟิล์ม
13. ปากกาเคมีเขื่อน้ำมัน	14. น้ำยากันตัน
15. ไม้พายพลาสติก	16. เศษผ้า
17. ปากกาเขียนไขฟิล์ม	18. น้ำมันสน
19. ทินเนอร์	20. พู่กัน
21. รางปาดกาวฉายแสง	22. เทปใส
23. กาวไวแสง	24. โครงไม้สำหรับซึ่งแม่พิมพ์

อุปกรณ์ในการพิมพ์งาน

25. กระดาษพิมพ์งาน (Fabiano)	26. กระดาษบรูฟ

อุปกรณ์ในการล้างแม่พิมพ์

27. สบู่ล้างแม่พิมพ์

28. ฟองน้ำล้างจาน

ภาพวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์กระบวนการศิลปะภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

1. อุปกรณ์ในการสร้างแม่พิมพ์

ภาพที่ 30 วัสดุอุปกรณ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 31 วัสดุอุปกรณ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

2. อุปกรณ์ในการพิมพ์งาน

ภาพที่ 32 วัสดุอุปกรณ์ในการพิมพ์งาน

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

3. อุปกรณ์ในการล้างพิมพ์

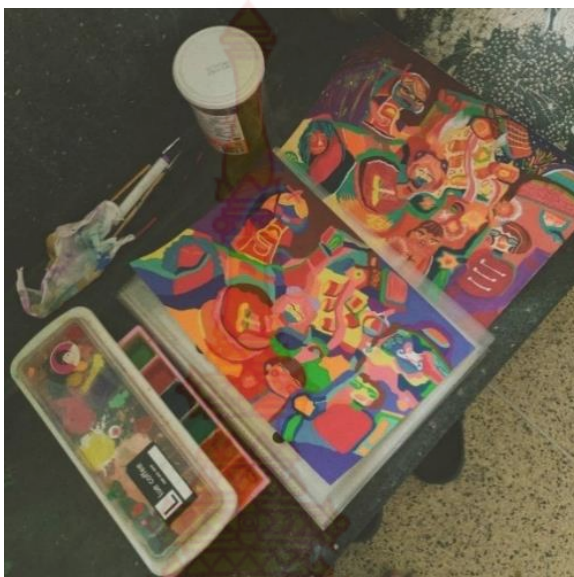

ภาพที่ 33 วัสดุอุปกรณ์ในการล้างพิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

การสร้างสรรค์แบบร่าง

เกิดจากแนวความคิดที่ข้าพเจ้าเติบโตมากับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนจึงนำประเพณีและเทศกาลต่างๆ มาเป็นขั้นตอนในการสร้างภาพร่างต้นแบบด้วยการนำข้อมูลจากภาพถ่ายจริง มาปรับเป็นศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) การสร้างสรรค์งานศิลปะโดยใช้ดินสอเป็นการร่างแบบ และใช้ฟู่กันวาดด้วยมือของข้าพเจ้ามาทำภาพร่าง (sketch) ขึ้นนี้ โดยการใช้ฟู่กันวาดพื้นช่องสีทับสีกันไปทับสีกันมา

ภาพที่ 34 ภาพร่าง
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 35 ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 36 ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 37 ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 38 ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการขยายภาพร่าง

นำแบบภาพร่างที่เสร็จสมบูรณ์แล้วทำการขยายให้ได้ขนาดที่ต้องการ โดยตั้งค่าขนาดด้านยาวให้เป็น 80 และด้านกว้างตามอัตราส่วนขนาดที่กำหนด ซึ่งจะต้องให้แน่ใจว่าไม่มีการกลับด้านหรือผิดขนาดในการขยาย ตรวจสอบขนาดและสัดส่วนหลังจากการขยายขนาด ให้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของขนาดและสัดส่วนของงาน เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปตามขนาดที่กำหนด ขนาดที่ขยายได้ ขั้นนี้คือ 60 x 80 ซม.

ภาพที่ 39 ภาพแสดงการขยายแบบภาพร่าง

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการลอกลายลงบนแม่พิมพ์

การเขียนไขฟิล์มสำหรับภาพพิมพ์ตะแกรงไหม สามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับเทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้โดยที่ข้าพเจ้าทำมีวิธีการ ดังนี้
การเขียนไขฟิล์มด้วยมือ ใช้ปากกาเขียนฟิล์มร่างแบบก่อนที่จะลงหมึกจีนวาดลงบนแผ่นไขฟิล์มโดยในแต่ละแผ่นจะเขียนเฉพาะสีที่ต้องการเพื่อไปฉายแสง ขั้นตอนถัดไปเขียนไขฟิล์มจนครบสี งานเขียนไขฟิล์มด้วยมือ นั้นเหมาะกับงานที่ต้องการลายเส้นอิสระ งานวาดมือจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ถ้าถ่ายแผ่นไขฟิล์มจากคอมพิวเตอร์จะได้ความคมชัดมากขึ้น

ภาพที่ 40 ภาพขั้นตอนการคัดลอกโครงสร้างลายเส้น

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการซึงแม่พิมพ์

1. ตัดผ้าให้ใหญ่กว่าโครงไม้ของแม่พิมพ์
2. เริ่มยิงลูกแม็กเป็นตัว L ด้านยาวและด้านกว้าง ดึงผ้าให้ตึงก่อนยิงผ้า
3. ยิงลูกแม็กสลับไปด้านตรงข้าม โดยใช้ที่ดึงผ้าในการทำให้ตึงมากที่สุด จึงจะยิงลูกแม็กได้
4. ตรวจสอบความตึง หากยังหย่อนให้ดึงผ้าแล้วยิงลูกแม็กเพิ่ม
5. ตัดขอบผ้าที่เกินออกมาจากโครงไม้แม่พิมพ์

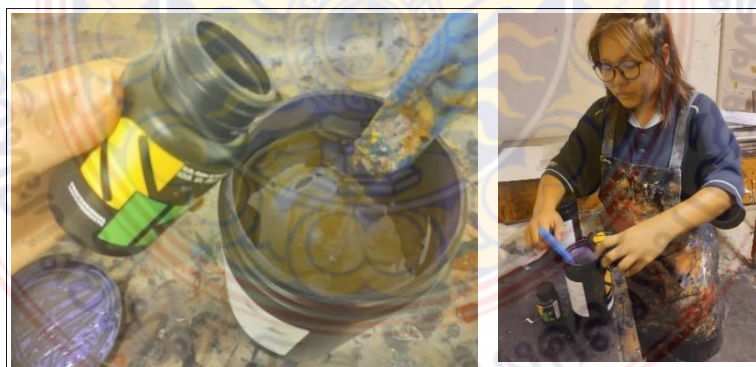

ภาพที่ 41 ภาพขั้นตอนการซึงแม่พิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการผสมกาว ฉายแม่พิมพ์และฉีดแม่พิมพ์

1. เตรียมการฉายแสงและนำน้ำยาไวแสงที่ให้มาผสมคนให้เข้ากัน ควรคนกาวให้ช้าไม่เร็วจนเกิดฟองอากาศมากเกินไป โดยอัตราส่วนการผสมกาวฉายแสงกับน้ำยาไวแสงคือ กาวอัด 5 ส่วน ต่อน้ำยาไวแสง 1 ส่วน การผสมควรทำในที่มืด หรือใช้หลอดไฟสีเหลืองเท่านั้น และหลีกเลี่ยงแสงแดดหรือหลอดไฟโดยตรง หลังจากนั้นทิ้งไว้ 45 - 60 นาที เพื่อให้ฟองอากาศสลายตัวก่อนใช้งาน และทำให้กาวฉายแสงมีประสิทธิภาพในการใช้งานมากขึ้น

ภาพที่ 42 ภาพเตรียมการฉายแสงและนำน้ำยาไวแสง

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

2. หลังจากการมีประสิทธิภาพแล้วนำกาเวลงบนรางปาดกา และเริ่มปาดกาลงบนผ้าแม่พิมพ์ให้สม่ำเสมอทั้ง 2 ด้าน หลังปาดเสร็จใช้เครื่องเป่าลมร้อนเพื่อให้แห้งเร็วขึ้น

ภาพที่ 43 ภาพปาดกาลงบนผ้าแม่พิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

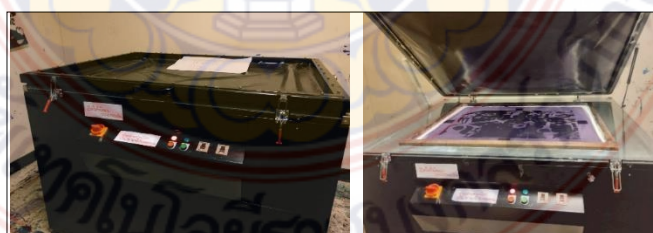
3. หลังจากกาแห้งแล้วเตรียมไซฟิล์มต้นแบบที่เขียนไว้ วางไซฟิล์มลงบนตู้ฉายใช้ด้านเขียนหมึกจึ้นขึ้น และนำแม่พิมพ์วางลงบนไซฟิล์มอีกทีให้แนบสนิทกับแม่พิมพ์

ภาพที่ 44 ภาพวางไซฟิล์มลงบนตู้ฉาย

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

4. หลังจากนั้นปิดตู้ลงมาและเริ่มกดปุ่มเริ่มทำงานเพื่อฉายแม่พิมพ์ให้ขึ้นลายตามที่วาดไว้ในไซฟิล์ม รอประมาณ 30-40 วินาที ส่วนที่ถูกแสงจะเป็นเหมือนตัวกันแม่พิมพ์ ส่วนที่โดนไซฟิล์มจะยังคงละลายน้ำทำให้เกิดลายขึ้น

ภาพที่ 45 ภาพฉายแม่พิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

5. หลังจากฉายแม่พิมพ์เสร็จแล้วเปิดตู้และนำแม่พิมพ์ไปฉีดน้ำให้แรง หรือปล่อยน้ำไหลผ่าน ทั้ง 2 ฝั่งก่อนเพื่อให้ฉีดยางขึ้น ฉีดจนลวดลายปรากฏออกมา ตรวจสอบความคมชัดของลาย

ภาพที่ 46 ภาพนำแม่พิมพ์ไปฉีดน้ำให้แรง

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

6. นำไปแปะเครื่องลมร้อนหรือตากไว้ให้แห้ง

ภาพที่ 47 ภาพนำไปตากไว้ให้แห้ง

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

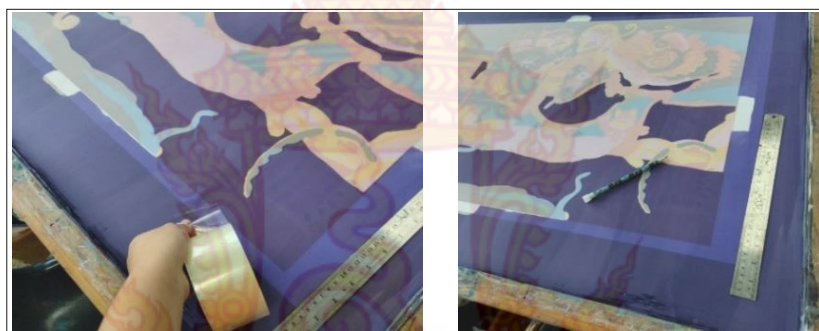
การติดเทปก่อนพิมพ์ลงบนกระดาษเป็นขั้นตอนที่ช่วยป้องกันสีเลอะออกนอกบริเวณที่ต้องการพิมพ์ และช่วยในการพิมพ์สะอาดขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เตรียมแม่พิมพ์ตรวจสอบว่าแห้งสนิทและนำมาทาบกับแบบที่ขยายมาให้ตรงกัน จากนั้นขีดจุดกึ่งกลาง ไว้เพื่อที่จะให้แต่ละสีที่พิมพ์นั้นตรงกันทุกแผ่น
2. ใช้เทปกาวที่สามารถลอกออกได้ง่ายติดเทปกอบแม่พิมพ์ ติดเทปตามขอบด้านในของแม่พิมพ์เพื่อป้องกันสีซึมออก ปิดบริเวณที่อยู่นอกลวดลายพิมพ์ เพื่อให้เหลือเฉพาะส่วนที่ต้องการพิมพ์กดเทปให้แนบสนิท เพื่อป้องกันสีไหลเข้าใต้เทป ติดเทปทั้งสองด้าน

ภาพที่ 48 ภาพขั้นตอนการเตรียมกระดาษ

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

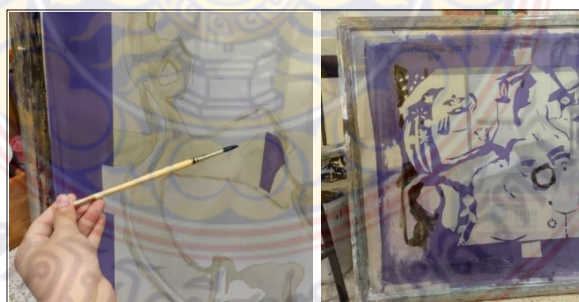

ภาพที่ 49 ภาพขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์ก่อนเริ่มงาน

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

การกั้นปากกาเคมีเขื่อน้ำมัน และกั้นด้วยวานิช

เป็นการใช้ปากกาเคมีเขื่อน้ำมันและวานิชเพื่อปิดกั้นพื้นที่ไม่ให้สีผ่านลงไปใช้ปากกาเคมีเขื่อน้ำมันและวานิช วาดเส้นหรือลวดลายที่ต้องการให้เป็นช่องปิด ปลอยยให้แห้งหรือเป่าด้วยเครื่องเป่าลม ร้อนก่อนนำไปพิมพ์ สีจะผ่านเฉพาะจุดที่ไม่มีปากกาของเคมีเขื่อน้ำมันและวานิช

ภาพที่ 50 ภาพขั้นตอนการกั้นปากกาเคมีเขื่อน้ำมันและวานิช

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการผสมสีก่อนพิมพ์

1. นำแก้วและค้ำคนสีพลาสติกเพื่อเตรียมใส่สีที่จะผสมสีที่พิมพ์
2. นำแก้วและเริ่มการผสมสี เช่น จะผสมสีชมพูอ่อน นำสีขาวมาผสมสีชมพูและคนให้เข้ากัน
ลดสีเพิ่มสีตามแบบร่างที่กำหนด ก็จะได้สีที่จะพิมพ์ตามต้องการ
3. ตรวจสอบสีว่าสีที่ได้นั้นตรงกับภาพร่างหรือไม่ ให้นำเศษกระดาษ Fabiano และนำสีที่ผสมไว้วนสีที่กระดาษและนำไปเป่าแห้งการเป่าแห้งจะให้เห็นสีที่แท้จริงว่าตอนแห้งสีจะเข้มข้นขนาดไหนเพื่อให้งานตรงแบบร่างมากขึ้น
4. เมื่อได้สีที่ต้องการแล้ว สามารถเริ่มพิมพ์งานได้เลย

ภาพที่ 51 ภาพขั้นตอนการผสมสีก่อนพิมพ์
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ขั้นตอนการพิมพ์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

1. นำแม่พิมพ์ที่ทำการกันด้วยปากกาทองเสร็จแล้วมาวางบนกระดาษเพื่อเตรียมพิมพ์
2. วางแม่พิมพ์ลงบนกระดาษที่พิมพ์ให้ลายตรงกับตำแหน่งที่ต้องการพิมพ์ กดแม่พิมพ์ให้แนบกับกระดาษเพื่อไม่ให้สีเลอะออกด้านข้าง
3. เทสีกรีนลงบริเวณด้านบนของแม่พิมพ์ ไม่ควรเทเยอะเกินไป ใช้ยางปาดสี ปาดสีลงไปเบา รอบแรก เพื่อให้สีซึมเข้าไปในลวดลายจากนั้น ปาดอีกครั้งเพื่อเก็บสี ไม่ให้สีเยอะเกินไป ให้สีผ่านลงไปบนกระดาษ อย่าปาดหลายรอบเพราะอาจทำให้สีทะลุออกได้
4. ยกแม่พิมพ์ขึ้นและนำไปตากใส่ตะแกรงเพื่อให้สีแห้ง
5. ตรวจสอบงานว่าไม่มีตรงไหนที่สีหลุดหรือเปลาถ้าไม่มีก็ปาดสีไปเรื่อยๆ จนครบแผ่น

6. เมื่อพิมพ์เสร็จแล้ว ล้างแม่พิมพ์ทันที ด้วยน้ำ และสบู่ล้างแม่พิมพ์ ถูฟองน้ำลูบๆ ให้ทั่วแม่พิมพ์ เพื่อความสะอาดทั้ง 2 ฝั่ง เพื่อไม่ให้สีติดตัน หากต้องพิมพ์หลายสี ต้องนำแม่พิมพ์ไปตากหรือไปเป่าลมให้แห้งจึงจะนำมาพิมพ์ต่อได้

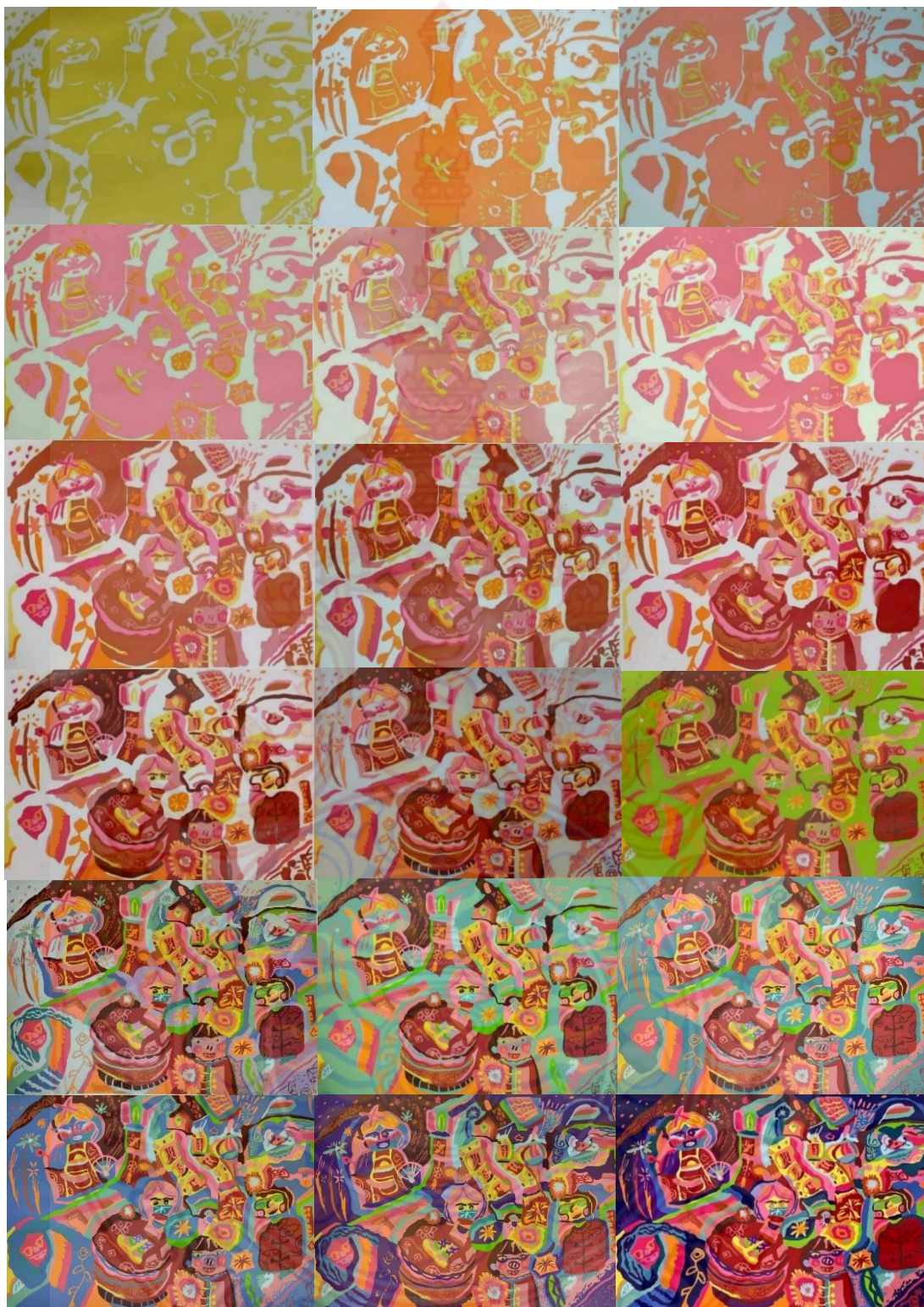
ภาพที่ 52 ภาพขั้นตอนการพิมพ์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 53 ภาพขั้นตอนการล้างแม่พิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 54 ภาพลำดับขั้นตอนการพิมพ์ทับซ้อนในผลงานจากแม่พิมพ์

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 55 ภาพผลงานเสร็จ

ชื่อผลงาน : The sound of firecrackers makes my family happy

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดผลงานผ่านเรื่องราวของเทศกาลและประเพณีสำคัญของคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการเติบโตมาพร้อมกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน สื่อรูปแบบการจินตนาการจากอัตลักษณ์ของตัวละครเป็นตัวแทนของข้าพเจ้า

ด้านเนื้อหาและแนวคิด

แนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้เกิดจากความต้องการที่จะสื่อสารและส่งต่อ “ความอบอุ่นในสายสัมพันธ์” ของครอบครัวไทยเชื้อสายจีนผ่านประสบการณ์ส่วนตัวข้าพเจ้ามองว่าในสังคมปัจจุบันที่เร่งรีบ แม้จะมีครอบครัวไทยเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมากแต่โอกาสที่จะเข้าถึงแก่นแท้ หรือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างพร้อมหน้าในบางครอบครัวอาจเริ่มลดน้อยลง

ข้าพเจ้าจึงหยิบยกกิจกรรมที่เป็นภาพจำสำคัญในครอบครัวเช่น การลงมือทำขนมแข่งร่วมกัน การไหว้เจ้าบรรพบุรุษ การจุดประทัด ตลอดจนการออกไปรับสิริมงคลด้วยการปล่อยนกปล่อยปลา และการเที่ยวชมงานเทศกาลโคมไฟที่ จังหวัดนครสวรรค์ มาเป็นวัตถุดิบหลักในการเล่าเรื่อง โดยการนำ “ลวดลายจีน” ที่เปี่ยมด้วยความหมายมงคล มาผสมผสานกับ “สีจีน” ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนเพื่อสร้างพื้นที่ทางศิลปะที่เชื่อมโยงความทรงจำของคนรุ่นเก่าและสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของประเพณีที่สืบทอดมา

มุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนตัวผ่านจินตนาการเกี่ยวกับประเพณีและเทศกาลของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้เหตุการณ์สำคัญเป็นฐานในการเล่าเรื่อง ประกอบด้วย วิถีปฏิบัติในครอบครัวการเตรียมงานวันจ่าย การทำขนมแข่งร่วมกันและการไหว้บรรพบุรุษบรรยากาศเทศกาล การจุดประทัด การท่องเที่ยวชมงานโคมไฟ ณ จังหวัดนครสวรรค์ รวมถึงความเชื่อการทำบุญการเข้าวัดศาลเจ้าและกิจกรรมการปล่อยนกปล่อยปลา

ด้านลักษณะรูปแบบของผลงาน

สร้างสรรค์ผลงานผ่านรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารผ่าน “ตัวละครเฉพาะตน” (Original Character) เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินเรื่องราวซึ่งมีอัตลักษณ์ของตัวละคร พัฒนามาจากบุคลิกของตัวข้าพเจ้าเอง โดยมีเอกลักษณ์เด่นคือ “การสวม

แวนตา” การลดทอนและจัดรูปทรง (Deformation) นำรูปทรงของ “ดอกโบตั๋น” (ซึ่งเป็นสัญลักษณ์มงคลของจีน) มาตีความและจัดวางใหม่เพื่อแทนตำแหน่งของปากและจมูก ใบหน้าของตัวละคร เพื่อสื่อสารถึงความหมายมงคลที่เบ่งบานอยู่ในตัวตน อีกทั้งการนำเสนออลวดลายและสีสันทัน ด้วยการใช้อลวดลายจีน (Chinese Motif) มาประกอบในผลงาน และใช้ชุดสีที่สะท้อนถึงบรรยากาศของเทศกาลไทย-จีน เช่น สีแดง สีทอง และสีส้มจากโคมไฟ โดยเน้นความรู้สึกรื่นเริงและเป็นสิริมงคล

การนำทัศนธาตุทางศิลปะมาใช้ในการสร้างสรรค์

การนำจุด มาสร้างเป็นลวดลายในพื้นที่ว่างบางส่วนของงาน นำเส้นมาวาดเป็นดอกไม้อลวดลาย เส้นหยักให้เปรียบเสมือนสัตว์ สิ่งของที่ต้องการสื่อออกมา เส้นสื่อถึงความรู้สึกสิ่งต่างๆ และโครงสร้างของงานจุดเริ่มต้นมาจากร่างแบบผลงาน รูปร่างเกิดจากการนำเส้นมาประกอบกัน รูปทรงการนำเส้นมาประกอบกันให้เป็นรูปทรง เช่น น้ำวงกลม สีเหลี่ยม รูปทรงต่างๆ มาประกอบให้งานมีรูปทรงที่ลึกหนา มีลักษณะสามมิติ พื้นที่ว่าง บริเวณว่างที่อยู่ภายในงาน และพื้นที่ในองค์ประกอบทำให้งานดูสะอาดตา ไม่ลายตามากเกินไป น้ำหนัก ความอ่อนแก่ของสีหรือแสงเงา ทำให้เกิดมิติและความสมจริง พื้นผิว ลักษณะของพื้นผิวที่สัมผัสได้ ทั้งพื้นผิวจริงและพื้นผิวที่มองเห็น สี องค์ประกอบที่สร้างอารมณ์และความรู้สึก รวมถึงการสร้างความน่าสนใจให้กับผลงานที่ข้าพเจ้านำมาวิเคราะห์

การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1

แนวคิดของผลงาน

ข้าพเจ้านำเสนอเกี่ยวกับ การปล่อยปลาในวันตรุษจีน ทำเพื่อเสริมสิริมงคล เสริมดวงชะตาเคราะห์ และสร้างความเมตตา ในการเริ่มต้นปีใหม่จีน เชื่อว่าช่วยให้ชีวิตราบรื่น มีโชคลาภ เงินทองเหลือใช้ (คำว่า ปลา พ้องเสียงกับคำว่า เหลือเพื่อ) ปล่อยเคราะห์ร้ายไปพร้อมกับสัตว์น้ำ และแก้เคล็ดให้สุขภาพแข็งแรง

วิเคราะห์ผลงาน ด้านองค์ประกอบและการใช้ทัศนธาตุ

ความสมดุล (Balance) เป็น สมดุลแบบสมมาตร ด้านซ้ายมีมังกรขนาดใหญ่ ส่วนด้านขวามีหน้ากากและวัตถุหลายชิ้นช่วยถ่วงน้ำหนัก

จุดเด่น (Emphasis) จุดเด่นอยู่ที่ หัวมังกรสีเหลือง-เขียว และหน้ากากด้านขวา ใช้สีสดและขนาดใหญ่เพื่อดึงสายตา

จังหวะและการเคลื่อนไหว (Rhythm & Movement) เกิดจากลวดลายคลื่นน้ำจากเส้นโค้ง และการซ้ำของรูปทรง ทำให้สายตาเคลื่อนไปทั่วภาพ

เอกภาพ (Unity) สีเส้นและลวดลายที่คล้ายกันทำให้ภาพดูเป็นเรื่องเดียวกัน อิมของทะเล มังกร และสัตว์น้ำช่วยเชื่อมโยงองค์ประกอบ

ความหลากหลาย (Variety) มีรูปทรง สี และลวดลายหลากหลาย ทำให้ภาพไม่ดูน่าเบื่อ จุด (Point) ใช้จุดในการเพิ่มรายละเอียดของตะกร้าที่ทำเป็นอาหารปลา ใช้จุดเป็นสัญลักษณ์ของตา

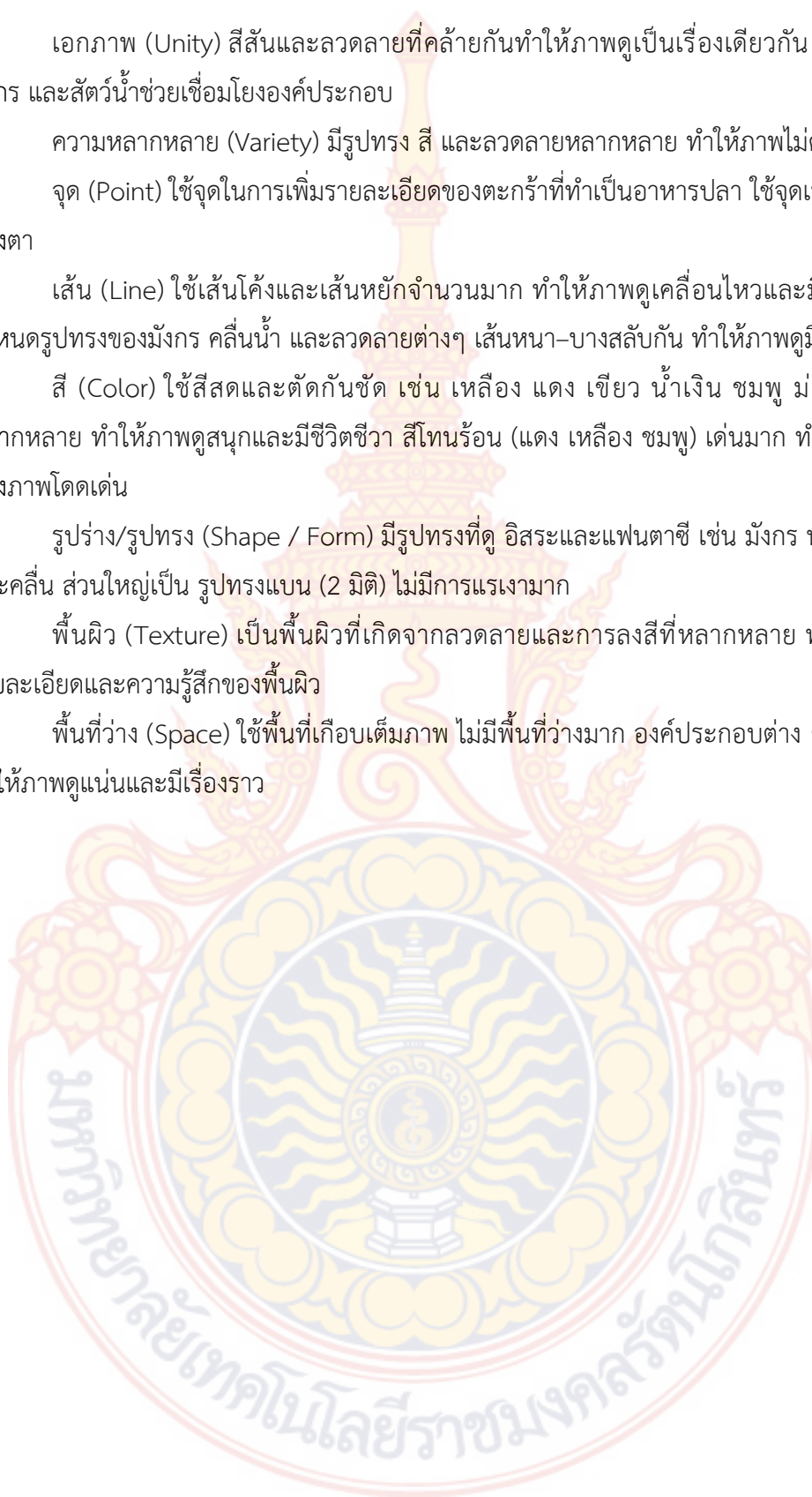
เส้น (Line) ใช้เส้นโค้งและเส้นหยักจำนวนมาก ทำให้ภาพดูเคลื่อนไหวและมีพลัง เส้นใช้กำหนดรูปทรงของมังกร คลื่นน้ำ และลวดลายต่างๆ เส้นหนา-บางสลับกัน ทำให้ภาพดูมีจังหวะ

สี (Color) ใช้สีสดและตัดกันชัด เช่น เหลือง แดง เขียว น้ำเงิน ชมพู ม่วง สีมืดมีความหลากหลาย ทำให้ภาพดูสนุกและมีชีวิตชีวา สีโทนร้อน (แดง เหลือง ชมพู) เด่นมาก ทำให้จุดสำคัญของภาพโดดเด่น

รูปร่าง/รูปทรง (Shape / Form) มีรูปทรงที่ดู อีระและแพนตาซี เช่น มังกร หน้ากาก ปลา และคลื่น ส่วนใหญ่เป็น รูปทรงแบน (2 มิติ) ไม่มีการแรเงามาก

พื้นผิว (Texture) เป็นพื้นผิวที่เกิดจากลวดลายและการลงสีที่หลากหลาย ทำให้ภาพดูมีรายละเอียดและความรู้สึกของพื้นผิว

พื้นที่ว่าง (Space) ใช้พื้นที่เกือบเต็มภาพ ไม่มีพื้นที่ว่างมาก องค์ประกอบต่าง ๆ ซ้อนทับกัน ทำให้ภาพดูแน่นและมีเรื่องราว

ภาพที่ 56 ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : The first mistake is dragon

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานศิลปนิพนธ์ขั้นที่ 2

แนวคิดของผลงาน

ข้าพเจ้านำเสนอเกี่ยวกับ ไหว้เจ้า เป็นประเพณีความเชื่อของไทยเชื้อสายจีนที่สืบทอดมาเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้คุ้มครองบ้านเรือนและธุรกิจให้เจริญรุ่งเรือง ร่มเย็นเป็นสุข เสริมสิริมงคล ชีวิตราบรื่น รวมถึงเป็นการขอขมาหากได้ล่วงเกินสิ่งศักดิ์สิทธิ์

วิเคราะห์ผลงาน ด้านองค์ประกอบและการใช้ทัศนธาตุ

การจัดองค์ประกอบ (Composition) ใช้การจัดวางแบบกระจายศูนย์ โดยมีโครงสร้างศาลเจ้าขนาดใหญ่อยู่กึ่งกลางเพื่อสร้างสมดุลหลัก และรายล้อมด้วยวัตถุมงคลรอบๆ ทำให้สายตาของผู้ดูไม่หยุดนิ่ง แต่จะค่อยๆ สำรวจรายละเอียดจากซ้ายไปขวา

สมดุล (Balance) เป็นความสมดุลแบบสมมาตรที่ลงตัวมาก ผังซ้ายมีสับปะรดขนาดใหญ่เพื่อคานน้ำหนักกับตัวละครหรือหัวสิงโตที่อยู่ฝั่งขวา

จุดเด่น (Emphasis) จุดเด่นอยู่ที่บริเวณ ศาลเจ้ากึ่งกลางภาพ ซึ่งถูกเน้นด้วยสีเหลืองทองและโครงสร้างที่ตั้งตระหง่าน รองลงมาคือควันสีขาวที่ตัดผ่านภาพซึ่งช่วยสร้างความเคลื่อนไหว (Movement) ให้กับองค์ประกอบที่นิ่ง

เอกภาพ (Unity) ภาพมีเอกภาพสูงมากด้วยการใช้กลุ่มสี (Color Palette) ชุดเดียวกัน กระจายไปทั่วทั้งภาพ และสไตล์การตัดเส้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์

การสรุปเชิงสัญลักษณ์และอารมณ์ ภาพนี้จะเป็นการบันทึกภาพ พิธีกรรมการไหว้ หรือ วันสำคัญทางวัฒนธรรม (สังเกตจากชื่อภาพด้านล่าง The day to pay respect) อารมณ์ของภาพให้ความรู้สึกความกตัญญูและความเคารพ ผ่านการจัดวางเครื่องเซ่นไหว้ที่ประณีต ความรุ่งเรือง ผ่านการใช้สีชมพู ทอง และสัญลักษณ์ผลไม้มงคล ความขลัง การใช้สีพื้นหลังที่มืดสนิททำให้รู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่และเวลา

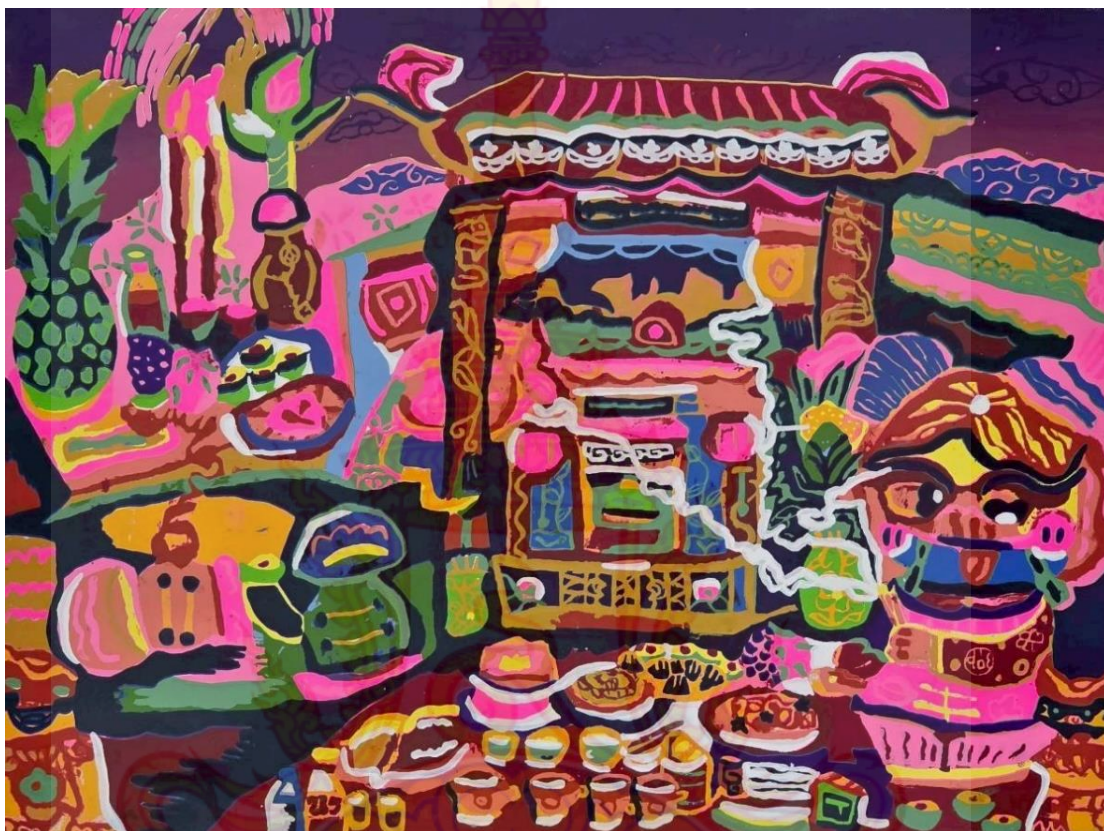
เส้น (Line) เส้นในภาพนี้มีความหลากหลายมากขึ้น มีทั้งเส้นหยักที่แสดงถึงควันรูปหรือพลังงาน (ด้านขวา) และเส้นที่เน้นโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม (ศาลเจ้า) เส้นสีขาวที่ถูกนำมาตัดขอบในบางจุดช่วยสร้างจุดแยกทางสายตาให้ภาพไม่ดูแบนจนเกินไป

รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form) มีการใช้รูปร่างเชิงสัญลักษณ์ที่ชัดเจน เช่น สับปะรด (สื่อถึงโชคลาภ), อาหารบนโต๊ะไหว้, และโครงสร้างศาลเจ้า รูปทรงมีความเป็น กึ่งนามธรรม (Semi-Abstract) คือตัดทอนรายละเอียดจริงออกไปแต่ยังสื่อความหมายได้ชัดเจน

พื้นผิว (Texture) แม้จะเป็นภาพระนาบเรียบ แต่การวางแต้มสีสลับไปมาสร้างความรู้สึกถึงพื้นผิวที่ขรุขระและมีความเป็นงานฝีมือ (Handmade) คล้ายงานภาพพิมพ์หรือ SilkScreen

สี (Color) มีการใช้สีที่จัดจ้านและมีความเปรียบต่าง (Contrast) สูงมาก โดยเฉพาะการตัดกันระหว่าง สีชมพูบานเย็น (Magenta) และ สีเขียวตองอ่อน บนพื้นหลัง สีม่วงเข้มและน้ำตาล การใช้

สีโทนเข้มในฉากหลังช่วยขับให้สีสว่างในฉากหน้าดูเรืองแสงขึ้นมา ส่งเสริมบรรยากาศในยามค่ำคืน หรือพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 57 ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : Developed from mistakes number 2 is The day to pay respect
 เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)
 ขนาด : 60 x 80 ซม.
 ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3

แนวคิดของผลงาน

ข้าพเจ้านำเสนอเกี่ยวกับ การจุดประทัดในวันไหว้เจ้า (เช่น ตรุษจีน) มีจุดประสงค์หลักเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย ปิศาจร้าย (ตำนานเหนียน) และสิ่งอัปมงคลออกไปจากบ้านเรือน โดยนิยมจุดหลังจากไหว้เจ้า ซึ่งตอนที่ข้าพเจ้าและครอบครัวจุดประทัดร่วมกัน ทุกคนในครอบครัวยิ้มแย้ม มีความสุขและสนุกไปกับสิ่งที่ทำร่วมกัน

วิเคราะห์ผลงาน ด้านองค์ประกอบและการใช้ทัศนธาตุ

การจัดวาง (Composition) ภาพมีการจัดวางแบบ กระจายทั่วพื้นที่ (All-over composition) ไม่มีจุดศูนย์กลางเดียว แต่มีหลายจุดเด่น ตัวละครหลายตัวถูกวางแทรกกัน ทำให้เกิดความรู้สึก เคลื่อนไหวและมีชีวิตชีวา

จุดเด่น (Emphasis) ใบหน้าตรงกลาง (คนใส่หน้ากาก) เป็นจุดที่ดึงดูดสายตามากที่สุด เพราะอยู่กึ่งกลางภาพใช้สีตัดกันชัดเจนตัวละครอื่น ๆ ทำหน้าที่เสริมและสร้างเรื่องราว ความสมดุล (Balance) เป็นสมดุลแบบไม่สมมาตร (Asymmetrical balance) ฝั่งซ้ายและขวาใช้สีและรูปทรงที่มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน แต่ไม่เหมือนกัน

จังหวะและการเคลื่อนไหว (Rhythm & Movement) เกิดจากการซ้ำของลวดลาย เช่น ดอกไม้ เส้นโค้ง และรูปทรง สายตาผู้ชมถูกพาไหลไปทั่วภาพอย่างต่อเนื่อง

เอกภาพ (Unity) ใช้โทนสีสดใสคล้ายกันทั้งภาพ ทำให้เกิดความกลมกลืน

เส้น (Line) ใช้เส้นโค้งและเส้นหนาเป็นหลัก เส้นมีลักษณะอิสระ ไม่เป็นระเบียบตายตัว ให้ความรู้สึกสนุก สนุกสนาน

รูปร่าง/รูปทรง (Shape & Form) เป็นรูปทรงแบน (2D) ไม่มีมิติความลึกมาก รูปทรงบิดเบี้ยว (Distorted) และนามธรรม

สี (Color) ใช้สี โทนร้อนสดใส เช่น แดง ชมพู เหลือง ส้ม ตัดกับน้ำเงิน เขียว เป็นการใช้สีแบบตัดกัน (Contrast) อย่างชัดเจน สีช่วยสร้างอารมณ์ร่าเริง มีพลัง

น้ำหนัก (Value) ความเข้ม-อ่อนของสีไม่เน้นมาก (เพราะใช้สีแบน) แต่ใช้สีตัดกันแทนการสร้างมิติ

พื้นผิว (Texture) เป็นพื้นผิวทางสายตา (Visual texture) จากลวดลายต่าง ๆ ทำให้ภาพดูมีรายละเอียดและน่าสนใจ

พื้นที่ว่าง (Space) ใช้พื้นที่แบบแบน (Flat space) ไม่มีมิติ Perspective องค์ประกอบแน่นเต็มพื้นที่ (Crowded composition) สไตล์การวาด (เส้นหนา สีแบน) ช่วยเชื่อมทุกองค์ประกอบเข้าด้วยกัน

ภาพที่ 58 ภาพผลงานศิลปินพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : The sound of firecrackers makes my family happy

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 4

แนวคิดของผลงาน

ข้าพเจ้านำเสนอเกี่ยวกับ ครอบครัวข้าพเจ้าร่วมกันทำขนมแข่งด้วยใจเพื่อใช้เป็นของไหว้เจ้า และบรรพบุรุษในเทศกาลตรุษจีน โดยสื่อถึง ความหวานชื่นราบรื่นในชีวิต ความอุดมสมบูรณ์ และความเจริญก้าวหน้า ตามความเชื่อจีน นอกจากนี้ยังมีตำนานโบราณเรื่อง "ขนมปิดปาก" ที่ใช้ความเหนียวหนืดของขนมเพื่อให้เทพเจ้าพูดแต่สิ่งดีๆ

วิเคราะห์ผลงาน ด้านองค์ประกอบและการใช้ทัศนธาตุ

เอกภาพ (Unity) แม้ว่าจะมีรายละเอียดและสีสันทันทีหลากหลายมาก แต่ภาพมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยการใช้สไตล์การตัดเส้นที่เป็นแบบเดียวกันตลอดทั้งภาพ และการกระจายตัวของสีแดงที่ช่วยเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน

จุดเด่น (Emphasis) จุดสนใจของภาพกระจายตัวอยู่หลายจุด เช่น หัวสิงโตด้านบน และโต๊ะอาหารที่มีควันพวยพุ่ง การวางตำแหน่งของตัวละครและวัตถุสำคัญไว้บริเวณกลางภาพช่วยดึงดูดสายตาได้ดี

จังหวะและการซ้ำ (Rhythm and Repetition):** มีการใช้ซ้ำของรูปทรงต่างๆ เช่น รูปทรงของอาหาร (ติ่มซำ/ขนมแข่ง) และใบหน้าของกลุ่มคนด้านล่างขวา สร้างจังหวะทางสายตาที่ทำให้ภาพดูต่อเนื่องและมีระเบียบในความวุ่นวาย

ความสมดุล (Balance) เป็นความสมดุลแบบ **อสมมาตร (Asymmetrical Balance)** แม้ซ้ายและขวาจะไม่เหมือนกันเป๊ะ แต่การวางน้ำหนักของสีและรายละเอียดทั้งสองฝั่งมีความใกล้เคียงกัน ทำให้ภาพไม่ดูหนักไปทางใดทางหนึ่ง

การตีความเนื้อหา (Content Interpretation) ภาพนี้ถ่ายทอดบรรยากาศของ ประเพณีจีนหรืองานเทศกาลเฉลิมฉลอง ผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น หัวสิงโต สื่อถึงการเชิดสิงโตและความเป็นสิริมงคล อาหาร บนโต๊ะมีอาหารมงคล เช่น ติ่มซำ ขนมแข่ง เครื่องหอม มีกระถางธูปและควันที่พวยพุ่ง สื่อถึงพิธีกรรมหรือความเชื่อ ผู้คน การรวมตัวกันของครอบครัวหรือชุมชนที่ดูมีความสุข

เส้น (Line) มีการใช้เส้นตัดขอบ (Outlining) สีดำหรือสีเข้มที่ชัดเจนและมีความหนาสม่ำเสมอ ให้ความรู้สึกเหมือนงานภาพประกอบ (Illustration) หรือศิลปะแนว Pop Art เส้นที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเส้นโค้งและเส้นหยัก ซึ่งช่วยสร้างความเคลื่อนไหวและชีวิตชีวาให้กับภาพ

สี (Color) เป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นที่สุด มีการใช้ สีคู่ตรงข้าม เช่น แดง-เขียว และ น้ำเงิน-ส้ม ทำให้ภาพดูมีพลังและดึงดูดสายตา โทนสีส่วนใหญ่เป็นสีอุ่น (Warm Tone) เช่น สีแดง สีส้ม และ สีชมพู ซึ่งสะท้อนถึงบรรยากาศของงานเทศกาลหรืองานเฉลิมฉลอง (เช่น ตรุษจีน)

รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form) ใช้รูปร่างอิสระ (Organic Shape) ที่มีความบิดเบี้ยว เล็กน้อยแบบศิลปะแนว Naive Art (ศิลปะแบบซื่อๆ) ไม่เน้นความถูกต้องตามสัดส่วนจริง แต่เน้นการสื่อความหมายและอารมณ์

ที่ว่าง (Space) มีการใช้พื้นที่แบบ เต็มพื้นที่ (Horror Vacui) คือการใส่รายละเอียดลงไปในทุกส่วนของภาพจนแทบไม่มีที่ว่างเปล่า ทำให้ภาพดูมีความวุ่นวาย สนุกสนาน และสะท้อนถึงบรรยากาศของงานเทศกาลที่มีผู้คนและสิ่งของมากมาย

ภาพที่ 59 ภาพผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน : Nian Gao made with love by the family

เทคนิค : ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen)

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ภายใต้หัวข้อเรื่อง “พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน” The Power Of Vibrant Chinese Culture สื่อถึงการเติบโตมาในครอบครัวไทยเชื้อสายจีน การสังเกตและมีส่วนร่วมใน เทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สามารถในครอบครัวจะได้กลับมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด มุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ส่วนตัวผ่านจินตนาการเกี่ยวกับประเพณีและเทศกาลของครอบครัวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้เหตุการณ์สำคัญเป็นฐานในการเล่าเรื่อง ประกอบด้วย วิถีปฏิบัติในครอบครัว การเตรียมงานวันจ่าย การทำขนมแข่งร่วมกันและการไหว้บรรพบุรุษบรรยากาศเทศกาล การจุดประทัด การท่องเที่ยวชมงานโคมไฟ ณ จังหวัดนครสวรรค์ รวมถึงความเชื่อการทำบุญการเข้าวัดศาลเจ้าและกิจกรรมการปล่อยนกปล่อยปลา

สร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการภาพพิมพ์ลายฉลุ เทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silkscreen) ในรูปแบบ 2 มิติ ใช้เทคนิคการแยกแม่พิมพ์สีและพิมพ์ทับซ้อน (Overlapping) ผ่านรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารผ่าน “ตัวละครเฉพาะตน” (Original Character) เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินเรื่องราว ซึ่งมีอัตลักษณ์ของตัวละคร พัฒนามาจากบุคลิกของตัวข้าพเจ้าเอง โดยมีเอกลักษณ์เด่นคือ “การสวมแว่นตา” การลดทอนและจัดรูปทรง (Deformation) นำรูปทรงของ “ดอกโบตั๋น”

ข้าพเจ้าผู้สร้างสรรค์ผลงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานที่ได้จัดทำขึ้นภายใต้หัวข้อเรื่อง “พลังแห่งสีสันวัฒนธรรมจีน” The Power Of Vibrant Chinese Culture จะสามารถนำไปประยุกต์และใช้ประโยชน์การวิเคราะห์เรื่อง แนวความคิด รูปแบบ ประเพณีและเทศกาลของคนไทยเชื้อสายจีน และ เรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบ และทัศนธาตุ

บรรณานุกรม

หนังสือ

ชลูด นิ่มเสมอ. *องค์ประกอบของศิลปะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3.) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531). หน้า 25.

สารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์

เฉลิมขวัญ สุปิงคลัด. *ทัศนธาตุ*, เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2568, เข้าถึงได้จาก <https://flipartsclassroomthailand.wordpress.com>.

เดชา วราขุน. *เจาะลึกชีวิตศิลปิน*, เข้าถึงเมื่อ 5 สิงหาคม 2568, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaistudies.chula.ac.th/2018/09/29>.

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแหล่งความรู้ด้านไทยศึกษา เพื่อสังคมไทยและสังคมโลก. *ธรรมเนียมจีนในวัฒนธรรมไทย*, เข้าถึงเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaistudies.chula.ac.th/2018/09/29>.

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). *ศิลปกรรมสัญลักษณ์แบบจีน*, เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.silpa-mag.com>.

บริษัท เดอะ คลาวด์ (ประเทศไทย) จำกัด. *ประวัติแจ๊คกี้ ไช*, เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://readthecloud.co/jacky-tsai/>.

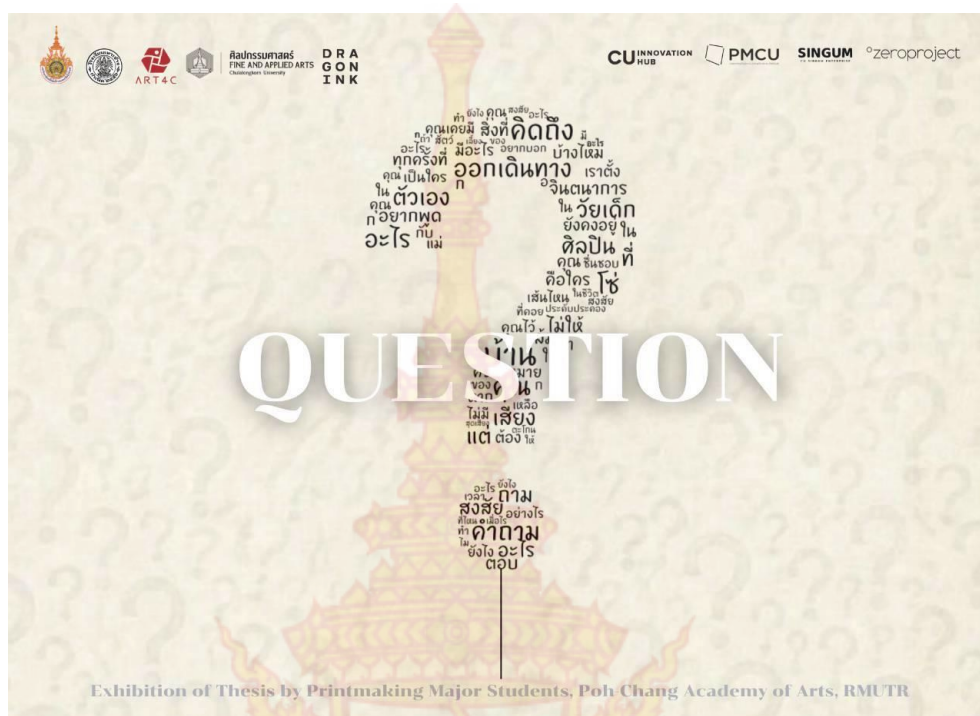
สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). *ศาลเจ้า : พื้นที่แห่งศรัทธาและหัวใจของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน*, เข้าถึงเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.creativethailand.org>.

สถานีวัฒนธรรม. *ศิลปินแห่งชาติ ศาสตราจารย์เดชา วราขุน*, เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=lrKd4ol2OUU>.

Collaborative Agency. *James Jean กับลายเส้นที่บาดลึกในความรู้สึก*, เข้าถึงเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2569, เข้าถึงได้จาก <https://groundcontrolth.com>.

ภาคผนวก

ภาพที่ 61 ภาพหน้าปกสูจิบัตร
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 62 ภาพบัตรเชิญนิทรรศการศิลปนิพนธ์
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 63 ภาพแสดงงานศิลปนิพนธ์
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 64 ภาพบรรยากาศแสดงงานศิลปนิพนธ์
ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 65 ภาพถ่ายกับประธานเปิดงาน (คุณอรณลิน โลจนะโกสินทร์)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 66 ภาพถ่ายกับประธานเปิดงาน (คุณอรณลิน โลจนะโกสินทร์)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 67 ภาพถ่ายกับที่ปรึกษา (อาจารย์รัตนา สุจริต)

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ภาพที่ 68 ภาพถ่ายผลงานของข้าพเจ้า

ที่มา : ข้อมูลจากผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวฐิติรัตน์ เสงประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	23 มิถุนายน 2544
ที่อยู่ปัจจุบัน	212/62 อำนวยสุข 2 เพชรเกษม16 แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
ประวัติการศึกษา	2560 ระดับมัธยมต้น โรงเรียนพระบางวิทยา 2563 ระดับมัธยมปลาย โรงเรียนพระบางวิทยา 2568 ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลรัตนโกสินทร์
ประวัติการแสดงผลงาน	2568 นิทรรศการแสดงผลงานศิลปะ “ดินเปื้อนหมึก” ครั้งที่ 17 ณ ชุมชนเลื่อนฤทธิ 2569 การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัย ผืนผ้าใบสีขาว ประจำปี 2568 (WHITE CANVAS THAILAND 2025) ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่ง กรุงเทพมหานคร (BACC) 2569 นิทรรศการศิลป์นิพนธ์ “Question” (การตั้งคำถาม) ณ Art 4C Art Centre
ทุนการศึกษา	2568 ภาควิชาที่ 1 ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา (สยามกัมมาจล) 2568 ภาควิชาที่ 1-2 ทุนอาหารกลางวันสำหรับนักศึกษาจบ หลักสูตร